

Fotbollsföreningars inflytande på den nationella idrottsutbildningen

En kvalitativ studie som undersöker hur personer
inom NIU ser på fotbollsföreningars inflytande

Alex Ababai & Martin Mild

GYMNASTIK- OCH IDROTTSHÖGSKOLAN
Självständigt arbete på avancerad nivå 120:2022
Ämneslärarprogrammet 2018–2023
Handledare: Jesper Karlsson
Examinator: Pia Lundquist Wanneberg

The influence of football associations on Swedish national sports education

A qualitative study that examines how people within NIU, view the influence of football associations

Alex Ababai & Martin Mild

THE SWEDISH SCHOOL OF SPORT AND HEALTH SCIENCE

Master Degree Project 120:2022

Teacher Education Program 2018–2023

Supervisor: Jesper Karlsson

Examiner: Pia Lundquist Wanneberg

Sammanfattning

Syfte

Denna studie syftar till att undersöka hur personer som är verksamma inom NIU positionerar sig till verksamhetens urval- och antagningsprocess i relation till elitföreningars påverkan. Vidare kommer denna studie handla om att skapa bättre förståelse kring området genom tre forskningsfrågor.

I frågeställningarna använder vi oss av begreppet 'legitimerar' vilket här är synonymt med 'respondenternas berättelser'.

Frågeställningar

1. Hur legitimerar personer som är verksamma inom NIU verksamheten?
2. Hur legitimerar personer som är verksamma inom NIU urval- och antagningsprocessen till NIU?
3. Hur legitimerar personer som är verksamma inom NIU elitklubbarnas involvering?

Metod

Studien utgår från en kvalitativ forskningsansats där semistrukturerade intervjuer var tillvägagångssättet för datainsamling. Vi valde att utgå från ett målinriktat och strategiskt urval när vi valde ut respondenter till vår undersökning. Analys av datainsamlingen genomfördes på två olika sätt, via induktivt perspektiv och narrativ analys. Som teoretiskt ramverk för analys har vi använt sig av positioneringsteorin.

Resultat

Vi valde att kategorisera resultatet baserat på tre centrala teman; den första handlade om att verksamheterna var elitförberedande. Den andra handlade om elitförberedande urval och antagningsprocess, där uttagningen fokuserade främst på de fotbollsmässiga kunskapen hos de sökande. Tredje temat handlade om elitföreningarnas påverkan på verksamheterna som ett försök att gynna sin egen verksamhet.

Slutsats

För att verksamheten, antagningen och urvalet ska betraktas som elit är elevernas fotbollskompetens den enskilt viktigaste aspekten. Vi såg ett intresse från klubbarna att påverka verksamheterna ekonomiskt, kommersiellt och sportsligt.

Abstract

Aim

The purpose of the study is to investigate how people who are active within NIU, position themselves to the organization's selection and admission process in relation to the influence of elite associations. Furthermore, this study will create a better understanding of this through three research questions.

In the research questions we use the word 'legitimze', which in this case is synonymous with 'the stories of the respondents'.

Research questions

1. How do people working within NIU legitimize their activities?
2. How do people working within NIU legitimize the selection and admission process to NIU?
3. How do people active within NIU legitimize the elite club's involvements?

Method

The study is based on the qualitative research approach where semi – structured interviews were the approach for data collection. We chose to proceed from a target – oriented and strategic selection when we selected respondents for our survey. Analysis of empirical data was carried out in two different ways, partly via an inductive perspective but also via narrative analysis. As a theoretical framework, we have chosen to start from the positioning theory.

Results

The results show that all the respondents position themselves in the fact that their activities are elite preparation. Elite preparatory selection and admission process was another theme that also stood out where the selection was largely about the soccer knowledge of the applicants. The third theme that we saw in the results was that the elite associations influence the businesses or try to influence them, with the motive of benefiting their own business.

Conclusion

In order for the activities, admission and selection to be considered elite, the students' football skills are the single most important aspect. What we also saw was that the club activities' interests in influencing were financial, commercial, and sporting.

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	1
1.1 Beskrivning av problemområde	1
1.2 Syfte.....	2
1.3 Frågeställningar	2
2. Bakgrund	3
2.1 Idrottsgymnasiums uppkomst	3
2.2 Den Nationella Idrottsutbildningen	4
2.2.1 SvFFs syn på urval och selektering.....	5
2.2.2 Föreningars roll inom NIU	6
2.3 Gymnasieskolans uppdrag	6
2.3.1 Lika förutsättningar i gymnasieskolan	7
2.4 Definition av begreppet elit.....	7
2.5 Idrotten i samhället.....	8
3. Tidigare forskning	9
3.1 Urval- och antagningsprocessen inom elitidrott.....	10
3.1.1 Talangidentifikation inom elitidrott	13
3.2 Specialisering av idrott.....	13
3.3 Sammanfattande kommentar om tidigare forskning	15
4. Teoretisk utgångspunkt	16
4.1 Positioneringsteorin.....	16
5. Metod	17
5.1 Ansats	17
5.2 Metodval.....	18
5.3 Urval.....	18
5.4 Genomförande	19
5.5 Databearbetning	21
5.6 Tillförlitlighetsfrågor.....	21
5.7 Etiska aspekter.....	22
6. Resultat.....	23
6.1 Elitförberedande verksamheter	23
6.2 Elitmässiga urval- och antagningsprocesser	26

6.3 Elitverksamhetens påverkan	29
6.4 Sammanfattning av resultat	33
7. Diskussion	34
7.1 Hur legitimerar personer som är verksamma inom NIU, verksamheten?.....	35
7.2 Hur legitimerar personer som är verksamma inom NIU urval- och antagningsprocessen?	37
7.3 Hur legitimerar personer som är verksamma inom NIU, elitklubbarnas involvering?..	38
7.4 Metoddiskussion.....	40
7.5 Begränsningar och framtida forskning	41
7.5.1 Slutsats	41
8. Käll- och litteraturförteckning.....	43
Bilaga 1	46
Bilaga 2	48
Bilaga 3	49
Litteratursökning	50

1. Inledning

1.1 Beskrivning av problemområde

Den svenska skolan vilar på det som Skolverket beskriver som en demokratisk grund, där alla elever ska kunna få en likvärdig utbildning. Skolverket förklarar det som att undervisningen ska ske med demokratiska arbetsformer och att den ska spegla de demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på (Skolverket, 2011). Demokrati är ett brett begrepp men något som det karakteriseras av enligt Nationalencyklopedin (2022) är jämlikhet. Det i sin tur beskrivs som människors lika värde (Nationalencyklopedin, 2022). Den svenska skolan bör alltså föra ett arbete där det utifrån deras beskrivning handlar om att alla är lika mycket värda.

Inom den svenska idrottsrörelsen beskrivs dokumentet "Idrotten Vill" som ett förhållningssätt för den svenska idrotten. Riksidrottsförbundet (RF) lägger där upp sin bild av idrottsrörelsens ideologiska grunder, förhållningssätt och roll i samhället. I dokumentet lyfter RF begrepp som demokrati, delaktighet och jämställdhet, som ska bilda en värdegrund för hela idrottsrörelsen. De betonar att medlemmar inom idrottsrörelsen får vara med och bestämma och att ingens röst är viktigare än någon annans (Riksidrottsförbundet, 2019). Svenska idrottsrörelsen påpekar att det finns två olika vägar för idrottsutövare att välja på. Den ena vägen passar den som är i tonåren som vill träna mycket och ofta medan den andra vägen passar den som vill ha tid för andra aktiviteter utöver sin idrott. Enligt RF vill de att idrottaren själv ska göra valet av vilken väg som passar och att det är de som ska ta beslutet (Riksidrottsförbundet, 2019).

I teorin låter det väldigt bra att alla barn inom dessa två stora samhällssektorer får goda möjligheter att behandlas både demokratiskt och jämställt. Men det finns även andra aspekter att utvärdera i frågor kring idrottsrörelsen och dess värden. Något som går att ställa sig frågande till är hur dessa begrepp samspelar med en växande kommersialisering. RF (2019) påvisar vikten av kommersialiseringens intåg i idrotten, där de nämner att det lockar intresse, engagemang och åskådare. De fortsätter med att stärka betydelsen av att kommersiella aktörer vill samverka med idrotten, föreningar och förbund. Vidare nämner de inom "Idrotten Vill" att idrotten i Sverige är en synnerligen framgångsrik exportindustri och beskrivs som ett kostnadseffektivt sätt att marknadsföra Sverige mot omvärlden (Riksidrottsförbundet, 2019).

Inom de demokratiska grunderna och den ökande kommersialiseringen av idrotten finns det möjliga problemområden mellan de olika samhällssektorernas ageranden. Efter vilka värden agerar skolan och idrottsvärlden när de ska samverka för att skapa elitförberedande idrottsmiljö tillsammans med en utbildningsprocess. Den nationella idrottsutbildningens (NIU) intåg i skolan har gjort att elevers utbildning ska kunna kombineras med elitidrott. Men vem får gå den och vilka intressen ligger till grund för det beslutet?

Vi är intresserade av att se vad det är som styr utbildningens urval och antagningsprocess då vi anser att det finns bristfälliga agendor, där skolvärden och idrottsvärlden har två skilda. Idrottsvärlden fokuserar mer på det kommersiella där exportering av spelare är av vikt, samtidigt som skolan enligt lag ska styras av ett demokratiskt perspektiv med fokus på utbildning. Vi ser därför ett möjligt problem när olika sektorer har olika intressen av den elitförberedande idrottsutbildningen som erbjuds i skolan.

1.2 Syfte

Denna studie syftar till att undersöka hur personer som är verksamma inom NIU positionerar sig till verksamhetens urval- och antagningsprocess i relation till elitföreningars påverkan. Vidare kommer denna studie handla om att skapa bättre förståelse kring området genom tre forskningsfrågor.

I frågeställningarna använder vi oss av begreppet 'legitimerar' vilket här är synonymt med 'respondenternas berättelser'.

1.3 Frågeställningar

- Hur legitimerar personer som är verksamma inom NIU verksamheten?
- Hur legitimerar personer som är verksamma inom NIU urval- och antagningsprocessen till NIU?
- Hur legitimerar personer som är verksamma inom NIU elitklubbarnas involvering?

2. Bakgrund

Avsnittet som berör bakgrund kommer författarna upplysa de två olika aktörerna som är involverade inom NIU, skolan och SvFF. Det vi vill belysa är skillnaden på hur Skolverket och SvFF vill att NIU utbildningen ska bedrivas.

2.1 *Idrottsgymnasiums uppkomst*

Med tanke på att det har skett enorma ökningarna inom barn- och ungdomsidrotten i Sverige så har det fått stora positiva- och negativa konsekvenser. I takt med att idrotten har utvecklats har även deltagarnas inställning till idrotten förändrats och allt tidigare specialisering har tillkommit. En problematik kring detta område är att elitsatsande ungdomar inte har tiden att kombinera sin skolgång med sin idrott, Patriksson (1987) belyser detta område och förklarar att tiden inte räcker till. Syftet med idrottsgymnasiers uppkomst är att underlätta skolgången för dessa ungdomar, RF tog detta initiativ 1972 när de startade upp det första idrottsgymnasiet. Under 1970 - talet fick RF ekonomiskt stöd med anledning av att pröva nya verksamhetsformer för barnidrotten genom att starta upp nya idrottsskolor. Patriksson lyfter även att regeringen visade intresse för detta och bidrog ekonomiskt för att utveckla barn- och ungdomsidrotten. Han förklarar att dessa idrottsgymnasier inte passade alla elever då det ställde till med problem, exempelvis handlade det om transport till och från skola - men också om att elever inte erbjöds en plats. Skolverket (2011) förklarar att det finns två olika varianter av idrottsutbildningar inom gymnasieskolan och gymnasiesärskolan, riksidrottsgymnasier (RIG) och nationellt godkända idrottsutbildningar (NIU). Dessa utbildningar handlar om att ge elever möjlighet att kombinera sin gymnasieutbildning med en elitidrottsutbildning. Den här uppsatsen handlar om NIU, därav kommer vi rikta intresset dit. För att få en plats inom NIU förklarar Skolverket (2011) att kravet är att du bor på orten där utbildningen bedrivs – annars hamnar du som reserv och får plats om det finns över. Antagningsprocessen till NIU sker genom två olika ansökningar - en praktisk och en teoretisk. Skolverket förklarar att de elever som anses ha bäst förutsättningar för att tillgodogöra utbildningen ska erbjudas plats. Vidare krav enligt Skolverket är att det inom antagningsprocessen sker en intervju som fokuserar på elevens idrott och idrottspsykologi samt sociala och organisatoriska förmågor. I undervisningen av specialidrott tydliggör Skolverket att eleverna ska utveckla sina förmågor inom sin idrott. Vidare ska eleverna ges möjlighet att delta i olika idrottsverksamheter och därav få erfarenheter av elitidrott och utvecklande av idrottslig förmåga.

2.2 Den Nationella Idrottsutbildningen

Elitidrottsutbildningen inom fotboll som finns i den svenska gymnasieskolan idag heter *Nationell Idrottsutbildning* (NIU) och den introducerades 2011 tillsammans med den nya gymnasiereformen. NIU syftar till att ungdomar ska kunna genomföra en elitsatsande karriär i kombination med sina studier. Elever ska genom utbildningen möjliggöra mer kunskap inom sin idrott och utöka sin idrottsliga kompetens.

Svensk föreningsidrott styrs till stor del av *Riksidrottsförbundet* (RF) som delegerar mycket av ansvaret för NIU verksamheter till specialidrottsförbund. Inom fotbollen är det *Svenska Fotbollsförbundet* (SvFF). SvFF har utifrån sitt ansvar tagit upp kriterier om vilka skolor som har förutsättningarna att bedriva NIU. Kriterier som SvFF nämner handlar till stor del om kvalitet och kvantitet samt en tydlig riktning för elever som vill avancera mot elit (SvFF, u.å.). En stor del i skolornas, SvFF och RF ansvar mot idrottande ungdomar hamnar i urval och antagningsprocessen som sker i samband med ansökningar till NIU-skolan. Forskning av Fahlström (2015) m. fl. synliggör att det finns ett tydligt kritiskt skede i ungdomars val att satsa på en elitkarriär när de går från grundskolan till gymnasiet. Fahlström m. fl. tydliggör att en elitkarriär inom lagidrott nästan kräver att gå på ett idrottsprofilerat gymnasieprogram för att nå toppen. De lägger ett stort ansvar på skolorna utifrån att det är de som är ansvariga för urval- och antagningsprocesserna går rätt till och att rätt elever rekryteras till utbildningen.

Talangidentifikation är ett sätt att arbeta när det gäller selekteringar och det är en del forskning i att se till vilka som har den största potentialen att nå elit. Utöver det kräver urvalsprocessen att skolornas NIU profiler tar hänsyn till SvFF:s (u.å.) fem aspekter som handlar om olika typer av färdigheter, förutsättningar och ambitioner. Enligt Lund och Liljeholm (2012) har talangidentifikation inom svensk NIU handlat om tre områden, det första är ungdomars tidigare prestationer, det andra är deras fysiska tester och det tredje är deras intervjuer som görs i samband med antagningarna. Utifrån det använder man en typ av klassifikationsschema som då ska leda till att systematisera och legitimera urvalsprocessen.

2.2.1 SvFFs syn på urval och selektering

SvFF skrev år 2020 ett remissvar om hur de ville att gymnasieskolans idrottsutbildningar skulle förändras. SvFF (2020) förklarade att urvalsprocessen ska präglas av lika möjligheter till utbildningen oavsett kön. SvFF förklarar att tidigare förslag gällande urval, där man tagit ut de som ligger långs fram i sin idrott vid den aktuella perioden bör förändras. Detta då det inte finns stöd från forskning eller beprövad erfarenhet som stödjer detta förslag. SvFF betonar att det endast riskerar att leda till alltför tidig selektering / urval vilket kan få negativa konsekvenser för elevernas framtid. Vidare förklarades de hur det går emot riktlinjer som SvFF tagit ut gällande tidig selektering, där de betonar att rangordning på elever som är 15 år är en komplicerad process. Det finns inte någon säkerhet i att rätt elever väljs ut. SvFF förklarar att syftet med utbildning är att utbilda framtida elitidrottsutövare, inte att ta ut elever som kommit längst vid 15 års åldern. Framtida potential är viktigare än resultat för dagen. SvFF förtydligar att urvalsreglerna gällande antalet platser för pojkar och flickor behöver jämföras och öka antalet platser för specialidrottselever.

Vidare förklarar SvFF att det finns många elever som har en hög ambitionsnivå med sin idrott men av olika anledningar inte uppnått tillräcklig hög idrottslig prestationsförmåga. Det finns flera faktorer som kan vara avgörande för att eleverna inte ska få en plats, dessa kan exempelvis vara mognadsgrad eller möjlighet att flytta hemifrån. SvFF förtydligar att dessa faktorer inte ska vara avgörande för eleverna då det är svårt att identifiera talanger i en selekteringsprocess vid denna ålder. Avslutningsvis väljer SvFF att lyfta en del punkter som de skulle vilja se en förändring kring:

- Sträva efter att utbilda så många spelare som möjligt och att utbildningen ska vara så bra som möjligt.
- För att kunna utbilda duktiga fotbollsspelare, krävs det många med- och motspelare, dvs. antalet spelare måste vara tillräckligt många för att kunna skapa bra träningsmiljöer.

En stor farhåga som SvFF lagt märke till är antal elevplatser, ifall de skärs ner för mycket är risken att många inom fotbollen börjar hoppa av gymnasiestudierna för att istället satsa allt på sin idrott.

En annan risk är att det bildas akademier i samverkan mellan föreningar och skolor där möjligheter skapas för träning på dagtid, vilket innebär att det finns en risk att verksamheten blir en helt okontrollerad.

SvFF, (2020)

2.2.2 Föreningars roll inom NIU

Fotbollsföreningarnas roll inom skolan och NIU-undervisningen är tydlig. SvFF (u.å.) lyfter fram i sina dokument hur viktig samverkan mellan föreningar och NIU är. Anello & Hallbäck (2015) diskuterar i sin undersökning, hur föreningarna och NIU skolors samarbete bedrivs. Det gemensamma målet som samarbetet innefattar är att man fortsatt vill utveckla utbildningen för att det ska generera fler duktiga fotbollsspelare. De förklarar även att samarbetet mellan parterna är varierande men att föreningarna vill vara med och påverka utbildningens innehåll. Exempelvis att föreningar vill styra NIU undervisningens innehåll utefter det som passar föreningarna bäst, däremot behöver de förhålla sig till Skolverkets studieplan och mål. Dessutom belyser det en kravställning från deras sida på att skolan även ska ha ansvaret för att eleverna har möjlighet att träna i en elitförberedande klubbmiljö utanför skolan. Det finns en tydlighet med att visa på att en elitförberedande miljö kan se olika ut. Föreningarna spelar även en betydande roll i antagningsprocesserna, tillsammans med skola och distrikt.

2.3 Gymnasieskolans uppdrag

I Sverige har skolorna lagar och förordningar att följa, ett av dessa är att skolväsendets grund ska vara demokratisk och att utbildningen syftar till att elever ska bli goda samhällsmedborgare och inhämta samt utveckla kunskaper och värden (Skolverket, 2018). Vidare beskriver Skolverket att utbildningen ska främja elevers utveckling och lärande, där det livslånga intresset och lust till att lära ska prioriteras.

Undervisningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för vår gemensamma miljö.

(Skolverket, 2018)

Gymnasieskolans uppdrag i dagens samhälle beskrivs av Skolverket handla om att förmedla och förankra värden samt främja elevers lärande för att förbereda dem på att leva och verka i samhället. Skolverket lyfter även att utbildningen ska främja elevernas utveckling till ansvarskännande människor, för att de ska bli förberedda till att aktivt delta i och utveckla yrkes- och samhällsliv.

2.3.1 Lika förutsättningar i gymnasieskolan

När vi går igenom de olika stegen som krävs för att få en plats inom NIU blir vi intresserade av hur processen skiljer sig åt gentemot hur Skolverket talar om lika förutsättningar i gymnasieskolan. För att bli antagen på NIU krävs det att eleverna visar kunskaperna som krävs då de bäst lämpade endast får en plats, alltså de som har bäst förutsättningar att klara av utbildningen. I Sverige utgår vi även från FN:s konvention om barn och ungdomars rättigheter, allas lika värde och att ingen ska diskrimineras är ett par utdrag från de artiklarna som tagits fram om barnets rätt. I skolans värld har de en skyldighet att följa konventionen, alla barn som befinner sig i Sverige ska ha samma rättigheter. Skolverket (2018) anser att undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Undervisningen ska vara likvärdig, oavsett vart i landet den bedrivs. Skolverket menar att en likvärdig undervisning handlar om att undervisningen utformas på samma sätt överallt. Vidare förklarar Skolverket att hänsyn ska tas till olika förutsättningar, behov och kunskapsnivå. Skolan ska aktivt verka för jämställdhet, där rättigheter, möjligheter och skyldigheter för kvinnor och män är densamma. Det som skiljer sig här är att Skolverket förklarar gymnasieskolans uppdrag likt undervisning samtliga elever ska få möjlighet att genomföra. NIU däremot, är en utbildning som präglas av elit, där endast ett fåtal utvalda får chansen. Här blir vi intresserade. En aspekt i varför NIU undervisningen ser ut som den gör idag kan vara för att det är fyra olika aktörer som är med och bestämmer hur den ska bedrivas, där RF, Skolverket, kommun och SvFF samtliga har ansvaret för NIU.

2.4 Definition av begreppet elit

För att få en djupare förståelse kring vad begreppet elit innebär måste det förklaras, vi har valt att utgå från Lindfelts (2007) förklaring kring vad det innebär och vad som karakteriserar elitidrott. Han beskriver att elit är en verksamhet eller en grupp, där man genom sin skicklighet eller kompetens nått en position. Vidare förklarar han att elit innebär att man är

skickligare eller bättre än majoriteten av gruppen man tillhör, det kan också handla om att man är skickligare än de flesta konkurrenter man mäter sig med. Elitbegreppet är ett svårdefinierat begrepp, ges fler olika förklaringar till vad det innebär att ingå i elitismen inom en viss arena. Däremot är vår tolkning att Lindfelt (2007) definierar begreppet på ett sätt som bidrar med tydlighet. Han beskriver att elitidrott inte bara kan bestämmas utifrån attityd, engagemang och tid man sätter av till verksamheten. ”Insatsen måste alltid vägas mot de idrottsliga resultaten för att man ska kunna tala om elitidrott. Insatsen måste utgå från talang, och tur” (Lindfelt, 2007). Han förklarar även att det är andra aspekter som spelar in, det relationella och situationsbundna, som alltid är direkt kopplat till tävlingssituationen.

Prestationerna måste därtill också kunna *upprepas* på samma eller liknande tävlingsvillkor för att elitidrottaren ska hållas kvar i den elitistiska positionen. (Lindfelt, 2007)

Avslutningsvis beskriver han att idrotten och tävlingsidrotten är en verksamhet där man på förhand kan bestämma vilka prestationer som är avgörande för hur någon är mer framgångsrik än en annan.

2.5 Idrotten i samhället

Inom den svenska idrottsrörelsen har idrott stått för att vara ett sätt för samhället att utveckla demokratiska samhällsmedborgare och god folkhälsa (Fahlén & Sjöblom, 2012). Bredden och att få med så många som möjligt har prioriterats före eliten. Fahlström (2015) lyfter fram skiftningar i samhällets syn på idrotten efter alltmer idrottslig professionalisering och kommersialisering, där förhållandet mellan breddidrott och elitidrott inte är lika självklart som tidigare.

Detta är även något som Fahlström diskuterar, hur det finns kritiska skeden i barn och ungdomars liv med skillnader i barn och ungas förutsättningar att kunna satsa på sin idrott. Han förklarar att det finns två vägar att gå i elitidrotten där det ena handlar om att man väljer specialisering i ung ålder, och den andra vägen handlar om att man får testa ett antal olika idrotter för att vid ett senare skede i livet avgöra inom vilken idrott man vill specialisera sig. En ytterligare förutsättning som Fahlström ser som kritisk sker mellan grundskolan och gymnasiet, den bygger på möjligheten att gå på ett profilerat idrottsgymnasium. Det sista

kritiska steget som han lyfter fram handlar om steget att gå från junior- till seniorverksamhet. Utöver de olika stegen beskriver han hur idrottandet i Sverige sker i föreningsmiljö där kamrater, tränare, ekonomiska- och materiella resurser utgör en stor del av de förutsättningar som unga talanger behöver för att kunna utvecklas. Utöver det sker all utveckling i ett socialt sammanhang då uppväxt och socioekonomiska uppväxtvillkor kan påverka möjligheterna att utveckla sina talanger. Fahlén & Sjöblom (2012) visar på att de största problemen inom svensk elitidrott handlar om mängden ungdomar som väljer att sluta idrotta innan de har nått sin optimala potential. En avgörande faktor som skribenterna väljer att rikta fokus på är att det läggs ner mycket tid till att identifiera talanger, istället för att utveckla de vidare.

Däremot anser vi att det är av vikt att visa olika sidor av ett fenomen. Fortsättningsvis kommer vi välja att exemplifiera Jakobssons (2015) tankar kring hur den kommersiella idrottsverksamheten har sina påföljder/konsekvenser. Hon börjar med att förklara att den kommersiella idrottsverksamheten stänger ute individer som inte har de ekonomiska förutsättningarna att betala, exempelvis avgifter och utrustning. Hon uppmärksammar således föreningsidrottandet som en kraft där man kan fånga upp och få unga att fortsätta. Vidare beskrivs intervjuer i hennes avhandling där deltagarna berättar om idrottande som något viktigt och att de skulle vilja fortsätta med det. Anledningen till det berodde på att de såg idrottandet som roligt, utvecklande och att det medför en känsla av gemenskap när de får tävla på en anpassad nivå utefter egen förmåga och ambition. Hon lyfter ett dilemma gällande det massmediala intresset kopplat till tävling och prestation och den kommersiella idrotten där det var få av ungdomarna som beskrev vikten av att nå idrottslig tävlingsframgång. Detta tolkas utifrån två olika sätt, den ena handlar om syftet för ungdomarna, hur den idrottsliga framgången är en självklarhet för personerna som är delaktiga i studien. Det andra kan vara att tolka det som att personerna som är delaktiga i studien har lärt sig hantera tävlandet och att det finns andra aspekter som gör idrottandet meningsfullt, utöver att vinna idrottsliga segrar.

3. Tidigare forskning

NIU och föreningars påverkan är ett område som inte är särskilt beforskat. En av anledningarna till detta kan vara att idrottsgymnasiernas uppkomst, med NIU i fokus uppkom

år 2011, därav är det ett ungt område att undersöka. En annan anledning till detta kan vara att det är ett smalt område att undersöka i Sverige, då det internationellt ser annorlunda ut, exempelvis jämfört med College i USA är skillnaden enorm. Med detta sagt har vi tagit upp olika områden i vår tidigare forskning som berör området, men inte specifikt kopplat till NIU. De olika sektorerna som nämns i avsnittet har olika påverkan på den elitförberedande idrottsutbildningen som erbjuds i skolan, och den svenska skolan som enligt Skolverket (2018) ska präglas av en demokratisk undervisning, där alla ska ha samma förutsättningar till att ta del av undervisningen.

3.1 Urval- och antagningsprocessen inom elitidrott

I det här avsnittet har vi valt att ta med både nationella och internationella idrottsutbildningar av två anledningar. Dels att det inte finns tillräckligt med tidigare forskning om NIU i Sverige ännu och dels för att belysa hur NIU faller ur ramen för den svenska skolan, bland annat utifrån att den svenska skolan ska utgå från alla barns lika förutsättningar.

Inom fotbollsvärlden är det känt hur urval och selektering i första hand fokuserar på att hitta spelare i tidig ålder med potential. Güllich (2014) genomförde en studie inom den tyska ungdomsfotbollen, fokuset på studien var att se vilka som tar sig genom urval- och selekteringsprocessen. Han förklarar att man som tränare har i åtanke att man inom sina verksamheter fokuserar på att skraddarsy individuella verksamhetsplaner för sina spelare, som i sin tur ska leda till att spelarna lyckas ta sig hela vägen till den yttersta eliten. I forskningen som han lyfter fram fokuserade han även på att se antalet spelare som klarade sig genom denna process och vilka konsekvenser det faktiskt får för de olika verksamheterna. Han förklarade med tydlighet att det inte har en stor påverkan på de olika verksamheterna då antalet spelare som byts ut/tillkommer är enorma, han lyfter även att det finns en styrka i och med denna rullians. Vidare förklarar han att det bidrar till att många spelare får visa upp sig, dessutom förklarar han att det minskar risken för att någon skulle komma utanför deras talangidentifikation.

Brown och Potrac (2009) tar upp ett annat förhållningssätt till urval- och selekteringsprocessen i ungdomsåren, forskarna tar i sin studie upp eventuella psykologiska aspekter i deras undersökning. De förklarar att många unga spelare som har spelat och tränat för att nå en professionell nivå ofta skapar sig en identitet mellan idrotten och en själv. Vidare förklarar de att ungdomarna som utför en idrott ofta identifierar sig med själva idrotten, och ifall ett eventuellt bortfall från denna idrott skulle ske skulle det bidra till negativa

psykologiska effekter. De förklarar även en problematik kring detta i praktiken, spelare som befinner sig i en skolverksamhet som innehar ett samarbete med en professionell klubb, kan påverkas negativt vid en eventuell selekteringsprocess då dessa spelare nästintill förväntar sig att bli professionella fotbollsspelare. De tydliggör även i sin studie att det är upp till 85 % som inte erbjuds ett kontrakt vilket i sin tur får negativa psykologiska effekter såsom känslan av misslyckande och skam. De förklarar även att livet efter fotbollen får negativa konsekvenser för spelare som inte får en plats, då dessa spelare behöver skapa nya identiteter med tanke på att spelarna identifierat sig med sin fotboll. Deltagarna som ingick i deras undersökning förklarar att misslyckandet inom sin idrott bidrog till en rad psykologiska effekter: smärtsamhet, förvirring kring framtiden och att vissa behövde vägledning för att kunna fortsätta utvecklas som människor. Vidare förklarar de att urval och selektering har konsekvenser för ungdomar som befinner sig i en oviss tid, många ungdomar har drömmar om att leva ett liv som fotbollsproffs. Avslutningsvis förklarade de att ett sådant beslut om att inte få en plats på en utbildning eller inom ett lag kan vara avgörande för ungdomars framtid.

I detta avsnitt har urval och selektering endast nämnts i negativ bemärkelse, det som är viktigt att belysa är också att idrotten har en stor positiv effekt för ungdomars liv i allmänhet. Jakobsson (2015) förklarar i sin avhandling om vilken viktig plats idrotten har i ungdomarnas liv, ungdomarna i intervjustudien beskrev idrottandet som roligt och utvecklande. Deltagande på träning och gemenskap med andra var några av de viktiga områdena för ungdomarna i studien. Hon förklarar även att de anledningar som bidrar till att ungdomarna är kvar i en idrott handlar om möjlighet att tävla på en nivå som är anpassad efter den egna ambitionen och förmågan. Ungdomarna i undersökningen menade även att faktorer som att vara hälsosam, hålla sig smal och förbättra sitt utseende även var faktorer som bidrog till att de fortsatt höll på med sin idrott. Hon förklarar att det massmediala intresset för idrott framförallt fokuserar på tävling och prestation, detta leder även till att föreningsidrotten även fokuserar på träningarna och verksamhets upplägget på att lära deltagarna tävla och prestera i förhållande till andra. Hon betonar att det kan tolkas som att syftet med att idrotta ska vara att uppnå idrottsliga framgångar, ett annat sätt att tolka detta kan vara att de unga som är inom den idrottsliga världen ska lära sig hantera tävlandet och att få en förståelse kring att det inte endast handlar om att vinna.

En artikel av Johnson m. fl. (2009) syftar till att identifiera faktorer som är avgörande för att bli antagen på en utbildning för förstaårsstudenter (freshmans) i USA som önskar gå en

idrottsutbildning (student athlete education). Artikeln fokuserar på mindre privata höga utbildningsinstitutioner som tävlar i en nationell idrottskonferens som representerar mindre privata skolor i sydöstra USA. De använder sig i sin artikel en metod av Gabert, Hale & Montalvo (1999) för att identifiera och analysera urvalsprocessen vid uttagning av idrottande studenter. De använder sig vidare av att analysera 23 urvalsfaktorer vid uttagning av 247 förstaårsstudenter. De kommer i sin studie fram till att de största faktorerna som är mest avgörande i urvalsprocessen är studentens spelmöjligheter och relationen till huvudtränaren. De identifierade vidare att det fanns signifikanta skillnader mellan rekrytering av kvinnliga respektive manliga idrottande elever och att detta verkar nödvändigt för skolorna som används i studien.

De beskriver elevers val av college i USA som en marknad. Vilket vi menar tål att jämföras med den svenska marknadsskolan. Elever väljer enligt forskarna först och främst om de ska gå på college eller inte. Därefter väljer eleverna fritt mellan olika typer av skolor, statliga eller privata institutioner. Vad gäller de mindre privata höga utbildningsinstitutionerna är de ofta beroende av att eleverna betalar för sin skolgång med terminsavgifter då de inte har alls eller har mycket begränsat ekonomiskt stöd från staten. Skolorna erbjuder ibland, till vissa utmärkande elever, stipendium som täcker avgiften. De mindre privata höga utbildningsinstitutionerna använder sig av idrottsstudenterna i sin marknadsföring av skolan vilket gör att utbildningen blir viktig både för eleverna som ges möjlighet att utöva sin idrott på elitnivå och starta sin karriär genom skolan samtidigt som skolan får marknadsföring genom sina idrottande studenter.

Vid rekryteringen av idrottsstudenter är det av vikt att rekryterare och tränare följer nationella institutionens regler. Det innebär att tränare behöver se till att de representerar institutionens värderingar och mål som i sig innebär att rekryten ska klara av både de akademiska studierna och bidra till att skolans idrottslags utveckling och framgång. De förklarar att detta blir ännu viktigare vid mindre utbildningsinstitutioner på grund av den ekonomiska faktorn som nämns ovan. Rekryterare och rekryterande tränare behöver alltså lägga ned tid på att skapa relationer till rekryterna och förstå vad det är som är viktigt för dem vad gäller deras framtidsutsikter. Detta för att rekrytera elever som kommer att bidra till skolans framgång genom akademiska och idrottsliga resultat.

3.1.1 Talangidentifikation inom elitidrott

Talangidentifikation handlar om att kunna identifiera vilka spelare som kommer att kunna nå elitnivå. Inom området finns det en hel del forskning som genomförts. Johnston och Baker (2020) lyfter fram problematiska områden inom talangidentifikation som de menar påverkar helheten negativt och på så sätt skapar risken att missa talanger. De utvecklar sina resonemang genom att tydligt gå igenom områden de upplever som synligt kritiska gällande talangidentifikation. Ett av områdena som de nämner är en otydlighet kring begreppet och hur man ska förhålla sig till det. Vidare utvecklar de sitt resonemang med att förklara hur det finns underbyggd information och att det omvandlas till förutfattade meningar om vad en talang ska besitta för kunskaper för att kunna nå elit. När det gäller andra områden inom talangidentifikation som kan vara problematiska öppnar de upp för den mänskliga effekten, där personerna som ska göra en bedömning av förmågor påverkas av andra faktorer. De nämner hur hunger, trötthet, känslor och humör kan spela avgörande roll i hur man väljer att se på olika situationer gällande talangidentifikation. Objektiviteten menar de kan bli lidande om det är så att den mänskliga faktorn tar en stor roll i beslutsfattandet.

Talangidentifikation är en process som inte ger möjlighet till många misslyckanden. Abbott och Collins (2004) redogör för hur resurser inom idrotten påverkas av misslyckande i talangidentifikation. De menar att det kan finnas ett investerat värde i adepten att nå elit och ifall det inte sker kan det vara kostsamt för den aktör som investerat i atleten.

3.2 Specialisering av idrott

Vår tolkning över att det sker en allt tidigare specialisering av idrotter bland utövare bekräftas även av Coakley (2010), han förklarar att det till och med handlar om en tidig specialisering till en viss position inom de idrotter som innehar olika positioner på planen. Den tidiga specialiseringen inom sin idrott har fått inspiration från tyska och sovjetiska idrottare där han förklarar att utgångspunkten där handlade om att man från väldigt ung ålder specialiserar sig inom en idrott. Här handlade det om att kommersiella entreprenörer / aktörer etablerade sig inom idrotten, han tydliggör även att resultatet av tidig specialisering bidrog till att atleterna fick längre säsonger, mer träning och tävling.

Patriksson (1987) förklarar att en debatt tog fart under 1970 - talet, utslagnings debatten, som handlade om problemen med att få de framgångsrika ungdomarna att stanna kvar i idrotten. Här tydliggör han att fokusområdet var de ungdomar som var inom eliten.

Intresse riktades mot dem som inte “platsade” i laget, oftast fick sitta på avbytarbänken eller ständigt placerade sig bland de sista. Det var också nu som man mer allmänt började använda begreppet “utslagning” i samband med att barn och ungdomar helt eller delvis slutade med idrott.

(Patriksson, 1987)

Han förklarar att detta bidrog till mycket kritik, där det handlade om utslagningsmekanismer som särskilt handlade om föräldra- och/eller ledarpress vilket bidrog till en stressfylld miljö för utövarna. I slutet av decenniet sker därav förändringar mot mer sociala frågeställningar, han betonar att diskussioner kring jämlikhet och andra sociala faktorer fick en större roll inom idrottsrörelsen.

Coakley (2010) framställer därmed att farhågorna av en tidig specialisering för utövarna idag, och ställer sig frågande till hur det blev såhär. Efter att ha studerat detta fenomen under flertalet decennier menar skribenten att förändringarna främst beror på två orsaker: 1. privatiseringen och kommersialiseringen av ungdomsidrotten och 2. en utveckling av idéer om hur föräldrarna ska engageras inom idrotten. Han förklarar att privatiseringen och kommersialiseringens intåg under 1980 - talet har bidragit till tydliga påföljder på hur barn- och ungdomsidrotten bedrivs idag. Idag handlar det om kommersiella idrottsentreprenörer som har en bidragande medverkan i att utveckla barn- och ungdomsidrotten. Hur det blev såhär kan man ställa sig frågande inför – han menar att det kommersiella intresset har ökat både internationellt men även i Sverige (Karlsson, 2022). Kommersialiseringens intåg bidrog även till andra aspekter som påverkades, Coakley förklarar att det bidrog till förändringar av tävlingar, klubbtag och faciliteter såsom anläggningar. I och med dessa förändringar bidrar det även till att barn- och ungdomsidrotten blev mer attraktiv för externa aktörer, han tydliggör att det blev den primära inkomstkällan för vissa. Dessa aktörers engagemang för ungdomsidrotten bidrog till en inkomst hos dem. Han menar att det på så sätt bidrog till att det blev deras levebröd, därav har barn- och ungdomsidrotten blivit en inkomstkälla, ett sätt för människor att tjäna pengar. Här ställer vi oss frågande till hur privatiseringen och kommersialiseringens intåg i barn- och ungdomsidrotten har påverkat externa aktörers intresse för att medverka, om det är via vinstintresse eller ett genuint intresse barn- och ungdomsidrotten.

3.3 Sammanfattande kommentar om tidigare forskning

Sammanfattningsvis kan man säga att ungdomsidrotten har hamnat i ett fokus där aktörer agerar utifrån en marknad. Forskningen visar på att ungdomars idrottsverksamheter blir mer kommersialiserade och aktivt används som en inkomstkälla för aktörerna. När vi ser hur ungdomsidrotten i Sverige arbetar tillsammans med idrottsföreningarna ser vi likheter med den amerikanska skolans modell. Den tidigare forskningen pekar på att elever används som reklamblad för att öka statusen för skolan. Det skapar då, som den tidigare forskningen beskriver, ett mål att rekrytera duktiga atleter som gör sig själva ett namn och ger bra ljus mot skola och klubb. Det för oss in på de sammanfattande tankarna kring den urval- och antagningsprocess som fungerar som ett avstamp i vilka elever som skolorna och idrottsklubbarna tror kan utvecklas i syfte att nå en elitkarriär inom sin idrott. Tidigare forskningen belyser även den komplexitet som medförs vid talangidentifikation och dess konsekvenser. Vidare visar det oss att syftet som vi lyfter, om hur personer som är verksamma inom NIU positionerar sig till verksamhetens urval- och antagningsprocess i relation till elitföreningarnas påverkan, har tydlig substans i en kommersiell och vinstorienterad omgivning där aktörer möjliggörs att agera utifrån egna intressen.

4. Teoretisk utgångspunkt

I vår undersökning har vi valt positioneringsteorin som teoretisk utgångspunkt. Teorin kombinerat med den typ av ansats undersökningen har bidrar till att vi kan positionera respondenterna utifrån deras berättelser.

4.1 Positioneringsteorin

I vår studie kommer vi utgå från positioneringsteorin, Jensen (2011) förklarar att teorin ursprungligen kommer från socialkonstruktivismen och ses som en vidareutveckling av Michel Foucaults begrepp subjektspositioner. Jensen (2011) lyfter fram att begreppet handlar om att vi som subjekt erbjuds en position av de människor och diskussioner som omger oss.

Utgångspunkten för positionering är att man alltid kommer att inta en position, även om man inte säger eller gör någonting, eftersom man genom sin blotta närvaro intar en position. Man kommer också alltid positionera andra när man interagerar med dem språkligt.

(Jensen, 2011)

För att få en djupare förståelse kring teorin har vi även valt att lyfta Harré och Langenhoves (1999) förklaringar kring positioneringsteorin. De förklarar att positioneringsteorin kan förstås som en konstruktion av personliga berättelser som gör personers sociala handlingar begripliga, där medlemmarna i konversationen intar olika positioner. Här lyfter de att en person som anser sig själv ha hög kunskap om området då intar en ledande position i konversationen. Vidare tydliggör de att människor genom tal, yttranden och berättelser intar olika positioner. Jensen (2011) tydliggör detta genom ytterligare ett perspektiv där han förklarar det praktisk – teoretiska perspektivet, vilket handlar om huruvida man går tillväga när man observerar sina och andras handlingar. Han redogör att det handlar om varje tillfälle vi agerar, alltså varje gång vi väljer att göra det ena framför det andra och att det antingen handlar om att förändra eller vidmakthålla samhällsliga strukturer. Praktiken handlar inte bara om handlingar, den innefattar även hur man väljer att tolka ord. Praktiken handlar alltså både om vad vi gör och om vad vi säger. Vidare förklarar Jensen (2011) att positioneringsteorin handlar om social kunskap som skapas genom interaktioner av handlingar och dialoger. Hur mycket en person vill bidra eller delta i en diskussion avgörs enligt positioneringsteorin av hur kunnig denne är inom området. En intressant aspekt i detta sammanhang är det Harré och Langenhove (1999) tar upp angående huruvida ord eller handlingar kan få olika betydelse beroende på vilken position personen innehar.

Vår tolkning av positioneringsteorin är att man med hjälp av teorin kan positionera människor utifrån deras berättelser, i vårt fall kan detta exempelvis handla om huruvida personerna som är verksamma inom NIU valde att positionera sig utifrån våra frågor. Vi använde oss även av positioneringsteorin när vi jämförde respondenternas svar med varandra, detta med anledning att påvisa de olika positioner respondenterna intar inom det aktuella området.

5. Metod

Under metodavsnittet kommer vi gå igenom hur vi gick tillväga för att genomföra vår studie. Avsnittet kommer dels handla om våra ställningstagande när vi valde vårt tillvägagångssätt men också om dessa begrepp; ansats, metodval, urval, genomförande, databearbetning, tillförlitlighetsfrågor och etiska aspekter.

5.1 Ansats

Studien har en kvalitativ ansats. Alvehus (2019) betonar att kvalitativa studier intresserar sig för meningar eller innebörder inom ett visst område.

Det handlar alltså om tolkningar av ett fenomen som säger något av vikt till andra som också är intresserade av fenomenet. Tolkningen blir därmed direkt knuten till teori och val av problem.
(Alvehus, 2019)

Bryman (2011) och Alvehus (2019) förklarar att begreppet tolkning är dominerande inom den kvalitativa metoden. Kvalitativa metoden är av mer öppen karaktär där fokuset ligger på att se något utifrån någon annans perspektiv. Studien kommer baseras på en ontologisk ståndpunkt, Bryman (2011) beskriver att det är sociala egenskaper av ett samspel mellan individer. Vidare beskriver Bryman (2011) att ontologisk ståndpunkt handlar om att finna lärdom om det som existerar och betydelsen i att någonting existerar. Tanken med att vi har valt den här typen av ansats kan även förklaras med hur Kvale & Brinkmann (2014) beskriver det handla om situationer där intervjuare och intervjupersonen producerar kunskap genom sin relation under intervjuens gång.

5.2 Metodval

Bryman (2011) beskriver hur användandet av intervjuer ligger till grund för kvalitativa metoder, där tyngden under intervjutillfällena ligger på intervjupersonens egna uppfattningar och synsätt. Han fortsätter betona vikten av intervjuarens ståndpunkter inom den kvalitativa forskningen. Där förklarar han att det är önskvärt att låta intervjun röra sig i olika riktningar, med tanke på att detta ger kunskap om vad intervjupersonen upplever vara relevant och viktigt. I vår studie genomförde vi semistrukturerade intervjuer. Alvehus (2019) beskriver att semistrukturerade intervjuer består av öppna frågor eller breda teman som man skapar sina frågor utifrån, vilket vi även gjorde. Vi skapade en intervjuguide som innehöll olika teman vi ville att intervjupersonen diskuterade, dessa teman innehöll även öppna frågor av olika slag som vi ville få besvarade. Vi utgick även från Brymans (2011) tankar om semistrukturerade intervjuer, han berättar att svaren ska vara fylliga och detaljerade. Vidare förklarar Alvehus (2019) att respondenten har stora möjligheter att påverka intervjuens innehåll och att det är av vikt att intervjuaren ständigt är aktiv i sitt lyssnande och arbetar med följdfrågor.

5.3 Urval

I enlighet med Bryman (2011) och Alvehus (2019) utgick vi till en början från bekvämlighetsprincipen, där vi testade att fråga våra egna kontakter som vi har inom NIU - verksamheter runt om i Stockholm. Eftersom intresset från dessa inte var tillräckligt ändrade vi istället strategi, till ett målinriktat och strategiskt urval, då vi ville få tag i personer som kan förhålla sig till de frågor som vi ville studera. Bryman (2011) förklarar att personerna som väljs ut inte sker på ett slumpmässigt sätt. Han beskriver att ett målinriktat urval handlar om att välja ut deltagare på ett strategiskt sätt, för att hitta relevanta personer för de forskningsfrågor som har formulerats.

Vidare förklarar Alvehus (2019) det andra sättet vi gick tillväga, det strategiska urvalet innebär att man som undersökningsperson vill få tag i personer med vissa specifika erfarenheter, och i detta fall erfarenheter och kunskaper inom NIU och dess verksamhet. Han beskriver att det handlar om vilka deltagare inom en viss grupp som finns tillgängliga, är intresset inte tillräckligt behöver man ändra strategi och öka spannet geografiskt eller antal deltagare man kontaktar. Vidare förklarar han att antal intervjuer som ska genomföras inte

kan bestämmas på förhand utan att det handlar om mättnad, när samma information återkommer i varje intervju och att intervjuerna inte genererar ny information.

Som i så många andra frågor faller frågan om urval tillbaka på den problemställning som undersökningen vill belysa. Urvalet måste matcha den problemformulering som lanseras i uppsatsens inledning.

(Alvehus, 2019)

Han förklarar även att urvalet inte ska begränsas alltför mycket utan det man ska fokusera på är att problemställning/forskningsfrågor ska kunna besvaras med hjälp av datainsamlingen. Med detta sagt genomförde vi totalt fem intervjuer, då vi efter detta kände att återkommande information återkom i den sista intervjun.

5.4 Genomförande

När det väl var dags att genomföra intervjuer utgick vi ifrån Bryman (2011) tips och färdigheter för att intervjuerna skulle genomföras optimalt.

Insatt. Intervjuaren ska i detalj känna till intervjuens fokus.

Strukturerad. Intervjuaren beskriver syftet med intervjun, inleder och avrundar den samt frågar om intervjupersonen har några frågor

Tydlig. Intervjuaren ställer enkla, korta och begripliga frågor och använder sig inte av någon yrkesjargong.

Visar hänsyn. Intervjuaren låter människor tala till punkt, ger dem tid att tänka efter och tolererar ibland tystnad”

(Bryman, 2011).

Bryman (2011) väljer även att lyfta två ytterligare aspekter som vi skribenter valde att ta ställning till inför våra intervjuer. Detta med anledning av att dels inte påverka intervjupersonens svar och att försäkra intervjupersonen med vad vi kommer att göra med det som sägs.

Balanserad. Intervjuaren säger inte för mycket (vilket kan göra att intervjupersonen blir passiv) och säger inte för lite (vilket kan ge intervjupersonen intryck av att svaren inte är de förväntade eller att de är ”fel”).

Etiskt medveten. Intervjuaren är känslig för den etiska aspekten av intervjuandet och ser till att intervjupersonen får reda på vad undersökningen handlar om och att svaren kommer att behandlas konfidentiellt.

(Bryman, 2011)

I enlighet med Bryman (2011) och Alvehus (2019) valde vi även att skapa frågor utifrån det som respondenterna anses som viktigt och av betydelse, därav ska frågorna skapas utifrån intervjupersonens perspektiv. Här fokuserade vi på ett antal saker som Bryman (2011) tipsar om i utformningen av frågorna:

Skapa ett visst mått av ordning i de teman som är aktuella så att frågorna som rör dessa teman följer varandra på ett bra sätt, men du ska också vara beredd på att under intervjuens gång ändra ordningsföljden i frågorna. Använd ett begripligt språk som passar intervjupersonerna. Ställ inte ledande frågor.

(Bryman, 2011)

Med anledning av att intervjuerna genomfördes på Zoom valde vi dels att spela in intervjuerna på datorn direkt, men även med hjälp av en mobiltelefon som låg precis intill datorn. Ifall det skulle bli något strul med någon av inspelningarna hade vi en reserv, detta med anledning av att Bryman (2011) lyfter att det är av vikt att spela in intervjuerna, då man lätt kan glömma det som sagts under intervjuernas gång. I enlighet med honom valde vi även att genomföra pilotintervjuer innan, detta med anledning av att se hur intervjufrågorna berörs av intervjupersonen, men också för oss skribenter att få erfarenhet av situation vi ställs inför och huruvida frågorna besvaras. Han poängterar vikten av att genomföra pilotintervjuer, dels med det som nämnts ovan, men också ifall man behöver ändra frågorna / teman som man valt ut. Med detta sagt valde vi att genomföra två pilotintervjuer, dels för att bli bekväm med situationen men främst för att se hur frågorna besvarades. Vi valde att inte förändra några av våra frågor efter pilotintervjun eller efter någon intervju, då vi märkte att frågorna bidrog till det som ämnades att undersöka med vår studie.

5.5 Databearbetning

Det första vi gjorde efter genomförd intervju var att transkribera och färgkoda intervjuerna, detta med anledning av att färgkodningen hjälper oss att koppla respondenternas svar till våra frågeställningar. Vi analyserade respondenternas svar utifrån ett induktivt perspektiv, Kvale & Brinkmann (2014) förklarar att man genom ett induktivt perspektiv går förutsättningslöst in i ett material (intervjun) med syftet i bakhuvudet. Vidare förklarar de att man som intervjuare försöker få intervjupersonen att prata om de teman / frågor som man har förhoppning av att kunna kategorisera. Vi valde även att analysera respondenternas svar utifrån narrativ analys, Kvale & Brinkmann förklarar att narrativa analysen lägger fokus på texters mening och språkliga form. De betonar att narrativ analys även lägger fokus på de historier som berättas under intervjuerna. ”En narrativ analys har således inte bara med livsspännet att göra utan rör också redogörelser för olika episoder och de kopplingar som finns mellan dessa” (Bryman, 2011).

5.6 Tillförlitlighetsfrågor

Vi utgick från Bryman (2011) och Kvale & Brinkmann (2014) syn på hur reliabilitet och validitet ska användas i en kvalitativ studie. Kvale & Brinkmann (2014) förklarar att reliabilitet avser huruvida forskningsresultatet är upprepningsbart eller inte, om man gör om samma undersökning, kommer man få samma resultat eller inte. Bryman (2011) förklarar att *extern reliabilitet* handlar om undersökningens replikerbarhet, huruvida den kan upprepas av andra som vill genomföra liknande studie. Han tydliggör att detta är svårt i kvalitativ forskning då det är omöjligt att ”frysa” en social miljö (en intervjusituation). Vidare förklarar Bryman (2011) att *intern reliabilitet*, hur personerna som ska analysera data, är överens över hur analyseringen ska gå tillväga. Kvale & Brinkmann (2014) förklarar ett sätt att förhålla sig till validitet inom kvalitativ forskning, att det handlar om att lägga fokus på forskningsresultatets praktiska användbarhet. De tydliggör att det handlar om att lägga vikten på giltigheten i studien, istället för att lägga fokus på korrespondens och mätmetoder. De beskriver att man även ska utgå ifrån hantverksvaliditet, och att det handlar om resultat och slutsatser som grundas på metodiskt arbete med datainsamling och analys. De tydliggör även att det handlar om att kontinuerligt gå igenom sin analys för att kontrollera och ifrågasätta dess rimlighet.

5.7 Etiska aspekter

Inför intervjuerna valde vi att utgå från Bryman (2011) etiska principer, där de handlar om grundläggande etiska frågor som rör frivillighet, integritet, konfidentialitet och anonymitet för de personer som var inblandade i vår studie.

Informationskravet. Forskaren ska informera berörda personer om den aktuella undersökningens syfte. Det innebär bland annat att försökspersonerna ska veta att deras deltagande är frivilligt och att de har rätt att hoppa av om de så önskar. De ska dessutom få reda på vilka moment som ingår i undersökningen.

Samtyckeskravet. Deltagarna i en undersökning har rätt att själva bestämma över sin medverkan.

Konfidentialitetskravet. Uppgifter om alla de personer som ingår i undersökningen ska behandlas med största möjliga konfidentialitet.

Nyttjandekravet. De uppgifter som samlas in om enskilda personer får endast användas för forskningsändamålet.

(Bryman, 2011).

Vi valde även att ge respondenterna fiktiva namn, detta med anledning av att Bryman (2011) lyfter att transkriberingar inte ska innehålla riktiga namn på deltagarna. Det är viktigt att i största möjliga mån behandla personernas uppgifter med konfidentialitet förklarar Bryman (2011).

6. Resultat

För att kunna besvara våra frågeställningar hade vi i åtanke, vid skapandet av intervjuguiden (Bilaga 1), att man ska kunna dra kopplingar mellan respondenternas svar och vår teoretiska utgångspunkt. I resultatdelen har vi valt att skapa fiktiva namn till respondenterna för att bevara anonymiteten och samtidigt hålla texten levande och personlig. Nedan följer en kort introduktion till respondenterna med deras bakgrund.

Charlie har varit aktiv inom fotbollen sedan 2005, hen har varit aktiv tränare i både ungdomslag och seniorlag sedan dess. Idag arbetar hen inom NIU och har gjort detta i fyra år, personen har utbildning via GIH och även via SvFF.

Kim har arbetat inom NIU i över 10 års tid, där hen parallellt med sin tjänst inom NIU även är lärare. Hen har ingen lärarutbildning men har den fotbollsutbildning som krävs för att kunna bedriva utbildningen på sin skola.

Robin har varit aktiv inom NIU sen starten, 2011. Personen har specialidrotts utbildning och är utbildad inom idrott och hälsa. Hen har varit aktiv inom olika idrotter till och från och har en övergripande bild av hur NIU fungerar på sin skola.

Bonnie har varit aktiv inom NIU verksamheten i fem år, där hen är ansvarig för samtliga NIU verksamheter på sin skola. Personen har utbildning i idrott och hälsa, och har även grundutbildningen via SvFF.

Lo har varit aktiv inom NIU sen starten, 2011. Personen har en idrottslärarutbildning via GIH och även fotbollsutbildningar via SvFF där hen har UEFA Elite Youth och UEFA Pro.

6.1 Elitförberedande verksamheter

Elitförberedande verksamheter är något som samtliga respondenter delger att NIU är i sina berättelser. Det som framkommer är att de intar positioner som tydligt indikerar på att elitförberedande är något som alla inom NIU arbetar med och att det till stor del är grunden

för det generella syftet med utbildningen. Vi identifierar även skillnader i deras berättelser kring fenomenet elitförberedande verksamhet.

Lo uppmärksammar begreppet elitförberedande verksamheten minst i sin intervju men positionerar sig tydligt med att de arbetar för de riktlinjer som svenska fotbollsförbundet har satt upp. Riktlinjerna riktar sig till att elever ska spela i någon av de två högsta divisionerna inom seniorfotbollen efter gymnasiet. Lo är inte den enda av våra respondenter som positionerar sig till att syftet med NIU är att spelarna ska kunna spela i de två högsta divisionerna efter avslutade studier. Robin redogör även i sina berättelser att det finns ett uttalat elitfokus med inriktningen, alltså att spelarna ska vara på den specifika idrottsliga nivån efter sina studier inom NIU.

NIU har ju ett uttalat elitfokus, tanken är att man ska kunna spela i någon av de 2 högsta divisionerna när du tar studenten, jag är medveten om det också. – Robin

Om man bortser från det uttalade elitfokuset, som Lo och Robin menar kommer från fotbollsförbundets sida, så positionerar Lo sig till att en NIU-elev annars är som vilken annan elev som helst. Hen gör ingen skillnad på det uttalade elitfokuset mot de andra bitarna av skolan och är tydlig med att det ses som en del av skolverksamheten.

Jag upplever egentligen ingen skillnad, utan när de går hos oss på NIU så har vi vårt uppdrag från såväl Skolverket och svenska fotbollsförbundet, som är ju att liksom försöka utbilda elitspelare. Så när man går hos oss som elev är man som vilken annan elev som helst. - Lo

Till skillnad från Lo's positionering av deras elitförberedande verksamhet positionerar Bonnie sig annorlunda. Bonnie förklarar att den elitförberedande verksamheten påverkar den andra skolverksamheten negativt och positionerar sig utifrån att det inte går att se NIU elever som vilken annan elev som helst. Hen förklarar det som att belastningen som dessa elever har gör att deras skolutbildning blir lidande och elever i högre grad nöjer sig med ett lägre betyg i övriga ämnen. Bonnie delger även i sina berättelser hur det är viktigt att hitta balansen mellan att pusha eleverna till att inte nöja sig med ett lägre betyg, men även att vara noga med att inte pressa dem för hårt då det kan få andra konsekvenser. Hen intar då en position att den elitförberedande verksamheten kan riskera att skada eleverna om de pressas i skolan också.

Det ska funka att bedriva elitverksamhet i sin idrott och studier på gymnasienivå och man inte ska behöva ge kall på det ena eller det andra. Det tycker jag är det stora syftet,

det låter kanske enkelt men det är inte så lätt och det är många som tänker ” jag är ganska sliten så det får räcka med ett E i betyg liksom”. Där brukar jag tänka efter och se om vi kan hitta någon situation där du som elev inte är sliten. Då försöker jag peppa med att du har ju kunskapen, nöj dig inte med ett E liksom, bara för att du spelar fotboll på elitnivå, så sänk inte ribban. Men man får ju också vara försiktig så att de inte pressar sig för mycket. – Bonnie

Vidare i att skapa en förståelse i vad som kännetecknar dessa elitförberedande verksamheter intar Robin en position kring fenomenet i vilken hen beskriver att det är elitspelare som ska vara de som går NIU och inte breddspelare. Vi tolkar det som att hen anser att deras fotbollsmässiga egenskaper är en viktig del i att skapa en elitförberedande verksamhet. Charlie intar en liknande position där hen också beskriver hur viktiga de fotbollsmässiga kvaliteterna är för deras verksamhet och att den delen förklaras som mer kritisk än själva skoldelen. Utifrån deras positionstagande inom området tolkar vi det som att eleverna som går NIU är en avgörande del till att deras verksamhet ska vara det som kallas för elitförberedande

Det är en elitverksamhet, det är ju inga breddspelare vi tar in, utan de här killarna då som kanske kommer från lokala klubbar är ju riktigt duktiga. - Robin

Nummer ett är fotbollsmässiga kvaliteter, har du inte de spelar det ingen roll hur du planerar din skolgång. Det fotbollsmässiga måste komma först då det är en elitförberedande miljö som vi sysslar med. – Charlie

Inom de elitförberedande verksamheterna intar Kim även en annan, men liknande position till hur det kan se ut, när hen jämför det med något som beskrivs som en icke elitförberedande verksamhet. Den verksamheten heter LIU (lokal idrottslig utbildning). Precis som Charlie och Robin positionerar sig även Kim efter att fotbollsdelens är den viktiga i en elitförberedande verksamheten, till skillnad från den icke elitförberedande. Hen förklarar det som att eleverna som söker in till NIU kommer in på utbildningen baserat på deras fotbollsfärdigheter i första hand och sedan är enda kravet att man ska ha tillräckligt med poäng för att komma in på en linje som skolan har. Men när Kim berättar och jämför med LIU är det skolan som är avgörande och fotbollskvaliteten är sekundär.

Därefter förklarar hen att verksamheterna innehar ungefär samma upplägg. Det ger oss än en gång möjlighet att tolka det som att eleverna som går på NIU är en avgörande faktor till att verksamheterna ska betraktas som elit. Vidare positionerar Kim sig i sin berättelse när hen

förklarar att den elitförberedande NIU verksamheten handlar om konkurrens. Kim beskriver NIU som en kallare miljö i jämförelse med LIU som beskrivs som en varmare miljö. Vidare berättar hen att det bottnar i att NIU är en elitverksamhet.

Det känns som att på LIU blir det lite varmare stämning. På NIU är det konkurrens där ska tjuren Ferdinand typ stängas och brösta upp sig. På LIU pratar vi om mycket varmare stämning för att det är inte riktigt den här elitverksamheten. - Kim

6.2 Elitmässiga urval- och antagningsprocesser

Under intervjuerna låg en del av vårt fokus på skolornas urval- och antagningsprocesser där vi var nyfikna på hur respondenterna skulle positionera sig i förhållande till det. Utifrån det kan man gemensamt se att alla respondenter positionerar sig lika varandra i frågorna om fotbollsmässig kunskap och att kunna hantera skolan. Samtliga respondenter tog tydlig ställning till att båda bitarna var viktiga för att eleven ska kunna genomföra utbildningen. Likväl såg man att respondenternas positioner skiljde sig åt i deras berättelser om fotbollsmässig kunskap och synen på tillvägagångssätt för att se vilka elever som hade bäst förutsättningar att klara av utbildningen.

För att börja bena upp den här urval- och antagningsprocessen berättar samtliga respondenter återigen om den fotbollsmässiga kunskapens vikt i vilka som blir antagna. Utifrån det positionerar sig Robin väldigt tydligt i sina berättelser om hur de tittar på spelarens teknik i olika former och spelförståelse, även Bonnie positionerar sig likt Robin och nämner specifikt spelförståelse som en del av den fotbollsmässiga förmågan som de kollar på.

Och då blir de bedömda utifrån individuell teknik, teknik i grupp, spelförståelse och alla de här bitarna. Vi vill se så att eleverna behärskar dessa komponenter, klarar de av det i högt tempo är det intressant. – Robin

Bonnie och Robin förtydligar sina positioner med förklaringen om att det handlar om ett provspel där den fotbollsmässiga förmågan bedöms. Vidare berättar Robin i sin intervju om hur de använder sig av ett rankingsystem för att kunna uppskatta den fotbollsmässiga förmågan vid provtillfället. Charlie och Lo delar liknande tankar som Robin och Bonnie där de har en gemensam syn på hur provtillfällena ska bedöma spelarnas fotbollsmässiga förmåga. Däremot positionerar Charlie och Lo sig annorlunda gällande frågor om

antagningar, detta gör de genom att hänvisa till de riktlinjer som riksidrottsförbundet tagit fram.

Ja vi har ju ett antal aspekter vi är skyldiga att följa som Riksidrottsförbundet har satt upp. Så att det är helhetsbedömningen, både liksom fotbollsfärdigheter och spelförståelse. Och sen asså fysik i form av motorik och rörelse och kroppskontroll och sådär. – Lo

Något som är värt att notera är att Kim ligger i linje med att den fotbollsmässiga färdigheten är en väsentlig del i vilka som ska gå i en elitverksamhet, men hen positionerar sig annorlunda i deras agerande kring provtillfället. Hen positionerar sig i att antagningen som sker handlar till större del om att spelarna ska få en möjlighet att testa på hur en träning hos dem går till. Hen utvecklar sin berättelse med förklaringen att det inte går att se spelarens förmåga på endast någon enstaka träning. Därför lägger de större vikt i att ringa tränare och då prata om deras bild av vilken nivå spelaren ligger på i sin fotbollsmässiga förmåga och att även det är avgörande för huruvida spelaren ska bli antagen eller inte.

Men jobbet och gallringen, det har ju skötts av tränarna som träffar spelarna varje dag. Så jag behöver kontakta tränaren från deras klubb, för att tränaren då i sin tur gör en bedömning ifall den spelaren är en av de tolv bästa i sin årskull. Säger han nej, säger jag tack för kaffet och lägger på, det är ointressant att gå vidare. Jag har 95 till att ringa, säger han ja, ställer jag frågor om eventuellt spel i distriktslaget, landslaget och ber om personens kontaktperson. – Kim

Eftersom den fotbollsmässiga färdigheten är det som fokuseras på av samtliga respondenter, positionerar sig de även till att skolan är en viktig del i antagningen till NIU. Men än en gång skiljer sig antagningens upplägg beroende på vem vi intervjuar. Lo och Kim delar en liknande position när det handlar om antagningen i relation till skolan. Lo är tydlig med att säga att de inte lägger vikt vid antagningen om det är så att eleven har tillräckligt höga poäng för att komma in på skolan. Då anser hen att eleven klarar av skolan vid sidan om NIU och upplever inte det som något problem. Även Kim positionerar sig utifrån att den sökande eleven med ett högt meritvärde från grundskolan indikerar på att denne kommer klara av en NIU – utbildning.

Eeh och det sista är egentligen akademiskt då, men där bedömer vi att antagningspoängen på skolan är så pass höga att kommer man in akademiskt på skolan

på sina betyg från högstadiet så behöver inte vi lägga någon ytterligare barriär på det utan det anser vi räcker till. – Lo

Bonnie positionerar sig likt Kim och Lo i denna fråga där hen berättar att antagningspoängen till skolan indikerar på att eleverna klarar av att studera samtidigt som deras NIU. Till skillnad från de positionerar sig Charlie annorlunda och berättar inget om själva antagningspoängen utan hen förklarar att värdet ligger i samtal med mentorer från skolan som ger hen en bild om huruvida eleven klarar av studierna vid sidan av. Hen poängterar även att eleven behöver komma in på skolan för att kunna gå en NIU utbildning, men berättelsen indikerar på att hen ser till skillnad från andra personer som vi intervjuat att betygen inte alltid är sammanlänkade med hur bra eleven klarar skolan i relation med en elitsatsning.

Vilka är lämpliga? Vilka har förmågan att klara av detta i 3 år? Vi behöver referenser från mentorer i skolan och tränare från föreningar, så vi får så bra bild av eleven som möjligt. – Charlie

Inom fenomenet urval- och antagningsprocess till elit-verksamheten NIU lyfter samtliga respondenter att intervjuer är en del i den processen. Alla positionerar sig likt varandra att intervjuer är ett steg som tar vid efter att de sett spelarna provspela. Respondenterna delade även positionen om att alla sökande inte får en intervju, utan det sker först efter provspelet där de har valt ut de som de anser är mest intressanta. Robin positionerar sig i att det handlar om tidspress, att det är omöjligt för dem att hinna intervju alla spelare och därför väljer de ut eleverna som är mest intressanta. Det är inte någon som tydligt motsätter sig eller håller med i Robins positionering, men man kan även tolka andras uttalanden som att det finns en underliggande stress i antalet samtal som de behöver göra med både tränare och spelare under den här perioden i förhållande till urval- och antagningsprocessen.

Så här ser vi egentligen bara, det blir lite tidspress i liksom själva processen för vi ska ju kunna ge besked till de här ungdomarna helst i början av januari för de gör ju sitt gymnasieval sen den 31 januari. Så vi jobbar ju lite under tidspress. Men vi tycker det ändå är viktigt att särskilja de här tillfällena. – Robin

Något som vi reagerade på gällande intervjuerna var hur liten del av berättelserna som utvecklade anledningen till att använda sig av intervjuer. Alla respondenter positionerade sig utifrån att de använder sig av intervjuer i deras antagningsprocesser, likväl var det egentligen

bara Lo som positionerade sig i förhållande till varför de använder sig av intervjuer. Lo berättade att de använder sig av intervjuer då de vill lära känna spelarna lite mer.

Där vi också kör intervjuer eller vad man ska kalla det för, där vi pratar lite med dem för att lära känna dem lite mer. – Lo

Vidare beskriver de andra respondenterna hur genomförandet av intervjuer går till och hur de utgår från riksidsrottsförbundets intervjuguide i deras frågor. Däremot berättar ingen av respondenterna syftet med att genomföra intervjuer som en del av urval- och antagningsprocessen.

6.3 Elitverksamheters påverkan

Elitverksamheters försök till att påverka

Under intervjuerna beskrivs det flertalet gånger från olika respondenter att föreningar påverkar NIU-verksamheter. Ett gemensamt sätt som beskrivs är påverkan av fotbollsutbildningen, där samtliga respondenter gemensamt nämner att utvecklingen och belastning är något som i samråd med förening gynnar elevens förmåga att kunna klara av mängden träning. På så sätt är de delaktiga och påverkar NIU-utbildningen. Utifrån den beskrivningen lyfter Charlie fram en mer detaljerad syn på hur det kan vara så att föreningarna påverkar undervisningen. NIU samverkar med föreningen i arbetet med den individuella träningen som spelaren eventuellt inte får med sitt lag i samma utsträckning. Där positionerar Charlie sig i form av att NIU-verksamheten kompletterar den träning som inte hinns med på lagets vanliga pass. Utifrån utvecklingsområden som är framtagna av lagets ledare påverkar det även deras undervisning, men hen är noga med att påpeka att föreningarna inte är inne och detaljstyr undervisningen.

Med klubbarna är det vanligt att de tränar på lagets förhållningssätt och taktiska förmågor, inte så mycket på individuell nivå. Då passar det perfekt att vi på NIU gör det. På så sätt påverkar de utbildningen, men de detaljstyr inte, de är måna om att spelarna tränar på rätt saker. -Charlie

Charlie och Kim berättar om situationer inom deras verksamheter där föreningar tydligt har försökt påverka deras beslut om vilka som ska bli antagna till NIU – verksamheten. Däremot

skiljer det sig i hur det uttryckts från föreningens sida. Charlie berättar för oss hur föreningar har ifrågasatt hens neutralitet då hen är aktiv inom den elitförening som skolan samarbetar med. Hen positionerar sig genom att förklara att det är viktigt utifrån den aspekten att kunna visa på helhetsbilden i hur antagningsprocessen gått till och på vilka grunder som spelaren blir antagen, eller inte.

Men jag kan ärligt säga att jag har nekat många spelare från min förening att gå här. En annan förening kände att jag har den här verksamheten för att ta spelare från min förening till NIU. Den andra föreningen kände att deras spelare är bättre och det jag gjorde då var att jag redogjorde för helhetsbilden i antagningsprocessen. – Charlie

Kim i sin tur berättar också om hur föreningar försöker påverka deras urval- och antagningsprocess till NIU. Kim intar en position där hen absolut menar på att föreningar försöker påverka urval och antagningar till NIU. Hen lyfter däremot till skillnad från Charlie upp ett annat exempel där hen upplevt att de försöker påverka. Hen beskriver i sin berättelse om situationer när hen ringt tränare som då trycker på att deras spelare bör vara självklara att gå deras NIU-utbildning. Charlie positionerar sig utifrån att tränarna som hen pratar med är partiska till att sina spelare ska gå NIU-utbildningen.

Jag skulle ljuga om jag sa att de inte försöker. Till exempel ifall jag ringer upp till en spelares tränare kommer den personen göra allt för att den spelaren ska få en plats på NIU genom att försöka påverka oss och berätta hur duktig spelaren är. Så de försöker, det är deras jobb, men vissa är jätteärliga och berättar hur de egentligen är. – Kim

Till skillnad från Kim och Charlie positionerar sig Robin och Lo sig genom att förklara att i deras verksamheter så finns det ingen elitförening som är inne och försöker påverka urval- och antagningsprocessen. De intar snarare positioner där de lyfter fram sin verksamhet som att den inte hör till det vanliga i jämförelse med andra NIU- gymnasium. Men sinsemellan finns det olikheter i hur deras förhållande mot elitverksamheterna ser ut.

Robin förklarar att deras verksamhet är skapad för att de bästa spelarna i breddföreningarna också ska ha möjlighet att gå på NIU. Därför redogör hen för att det är avtalat att spelare från elitklubbar inte kan söka sig till deras NIU och de har vad som kallas endast regionala platser.

Du har ett ganska stort segment där utvecklingen går åt olika håll och på något sätt så försöker den här modellen att fånga upp både late-bloomers och breddspelare. Jag säger

inte att de är dåliga fotbollsspelare, det jag menar är att det blir svårt för sådana spelare att ta en plats på vårt NIU. – Robin

Lo positionerar sig likt Robin, men redogör under intervjun att det finns andra skäl som bidrar till att deras skola inte är direkt kopplad till en specifik förening. I Los fall handlar det om att alla på deras skola har hela anställningen från skolan och inte delvis i en förening. Hen förklarar att konsekvensen av att ha föreningstjänster kopplade med din skoltjänst leder till att du som lärare/tränare har svårt att hitta en tydlig roll i ditt arbete. Lo beskriver tränaryrket som väldigt resultatnriktat och att tjänsten på NIU är sammankopplad med den rollen. Presenterar du inte som tränare menar Lo att du inte kommer få behålla din tjänst inom NIU.

Med tanke på att din tjänst som fotbollstränare är tidsbestämd, kan ju det påverka undervisningens utfall beroende på resultaten. – Lo

Till skillnad från de andra respondenterna positionerade Bonnie sig annorlunda i jämförelse med deras berättelser. Bonnie berättade om hur deras verksamhet tydligt påverkades av en elitförening och ställer sig positiv till det. I Bonnies berättelser nämner hen att instruktörerna på skolan arbetar för föreningen men att delar av deras tjänst är via skolan. Beskrivningarna som Bonnie gör över verksamheten ger oss bilden av att föreningen har relativt fria tyglar att sköta undervisningen, men att hen är medveten om att skolan har det grundläggande ansvaret och inte föreningen.

Vidare ger Bonnies berättelser oss en bild av att dialogen med tränarna är viktig då hen inte har möjlighet att delta under alla träningar. I Bonnies svar tolkar vi det som att den elitförening som de samarbetar med sitter med i urval- och antagningsprocessen, där hen då förespråkar det genom att föreningens kompetens inom fotboll överstiger hens egen. Däremot är Bonnies närvaro en viktig del för att säkerhetsställa att allt sköts på ett sätt som är representativt från ett skolperspektiv. Bonnie anser att föreningens instruktörers ord om det fotbollsspecifika delarna väger tyngre än hens egen. I Bonnies berättelser, till skillnad från alla andra vi har intervjuat, positionerar hen sig verkligen starkt för att föreningar bör vara en del av deras verksamhet. Bonnie tydliggör att det finns en styrka i att föreningarnas kompetens kommer till användning på ett bra sätt och att det skulle vara problematiskt om de inte kunde använda den.

Jag är delaktig i båda parter, både observationen och urvalet. Vi gör det här tillsammans. Sen är det klart jag litar mycket på deras fotbollskunskaper. Men de har ju varit med ett tag så de har koll på de andra bitarna också. – Bonnie

Elitföreningarnas intresse till att påverka NIU

Enligt tre av de som vi intervjuat positionerar de sig till att elitföreningar påverkar eller försöker påverka deras NIU-utbildning. Trots att de andra två positionerar sig till att elitföreningar inte påverkar deras utbildning i någon mån, finns en förståelse kring att de utifrån känner till att det finns ett intresse från föreningars sida att påverka. De positionerar sig införstådda med att elitföreningar vill vara delaktiga i deras NIU – verksamhet, då de bidrar till att deras spelare får mer träning. När det handlar om intresset från elitföreningar positionerade sig både Charlie och Lo sig likt varandra när de beskriver andras verksamheter. De berättar om hur det finns ett intresse att gynna den egna verksamheten på andra skolor. Där tydliggör de att NIU skapar intresse och marknadsföring från ett skolperspektiv, medan elitföreningen får fortsätta fostra sina egna spelare under skoltimmarna också. Charlie och Lo beskriver det så här:

Ja, det är väl ganska logiskt, att man vill gynna den egna föreningen. Dels får spelarna träna mera, men också i bästa fall kan man ha hela föreningens lag och träna dagtid för att effektivisera verksamheten en hel del. -Lo

Från friskolans sida handlar det om pengar, man skulle få in mycket pengar ifall man skulle ha en hel förening i sin skola. Det skulle bidra till tjänster hos skolan och utifrån klubbens perspektiv kan man tänka att den här ambitiösa tränaren skulle kunna få en tjänst både i skolan och klubben. Då blir det win-win. - Charlie

Charlie berättar även för oss hur elitföreningar influerar elever till att söka till NIU och att det enligt hen bör vara spelare som är i elitföreningar. Även Kim och Bonnie positionerar sig likt Charlie inom det här området. I deras berättelser angående intresset av NIU från elitföreningar handlar det om att föreningarna som är relaterade till skolan samlar upp och scoutar spelare. Detta med anledning av att spetsa sin verksamhet i samband med urval- och antagningsprocessen, alternativt under de åren som spelaren går NIU utbildningen. Bonnie beskriver i sin verksamhet att det är uppskattningsvis 70% av de som gått utbildningen som någon gång spelat i skolans samarbetsförening. Däremot förtydligar hen att föreningen såklart

är intresserade av de bästa spelarna som söker sig till deras NIU-verksamhet, men att det också handlar om att spelare är intresserade av föreningen innan de börjar gå på NIU.

Kim beskriver en liknande historia kring en förening som fick in alla sina spelare till NIU och på så sätt gynnade deras verksamhet. Tolkningen av samtliga berättelser är att det finns uttalade berättelser där intresset ligger i att gynna den egna verksamheten. Dessutom finns det berättelser där respondenterna positionerar sig i att andras NIU verksamheter agerar utifrån egna intressen.

6.4 Sammanfattning av resultat

Sammanfattningsvis positionerar sig respondenterna till att verksamheterna som elitförberedande. Respondenterna indikerar även att fotbollskompetensen på eleverna som ska genomföra utbildningen är en avgörande faktor till att verksamheten ska kunna präglas av elit. Inom urval- och antagningsprocessen betraktas den fotbollsmässiga kompetensen som värdefull. Betyg och intervjuer är också delar av processen som nämns, dock inte i samma utsträckning eller betydelse. Slutsatsen man kan dra av det är att, utifrån de respondenterna som vi har pratat med handlar NIU – undervisningen i majoritet om att bedriva en elitverksamhet som främst fokuserar på det praktiska i undervisningen. Respondenterna positionerar sig även till att elitföreningarna både påverkar och försöker utveckla NIU. I vissa fall handlar det om att elitföreningarna vill påverka undervisningen mer, för att gynna föreningens spelare. I andra fall handlar det om att elitföreningarna vill få en fot in i verksamheten. Respondenternas berättelser visar också på olika typer av påtryckningar i hopp om att kunna påverka mer. Positionerna som respondenterna väljer att inta indikerar på att det handlar om kommersiella och ekonomiska intressen hos elitföreningarna. Här tolkar vi respondenternas berättelser som att elitföreningarnas intresse fokuserar mer på ett vinstintresse snarare än att utveckla verksamheten. Respondenterna nämner även att det finns möjlighet, rent generellt, att gynna den egna föreningen. I nästa avsnitt diskuteras resultatet i relation till tidigare forskning, teoretiskt ramverk och inslag av våra egna reflektioner.

7. Diskussion

I den här delen kommer vi att diskutera vårt syfte, våra frågeställningar och resultatet i relation till den tidigare forskningen och förankra det i en slutsats. För att blicka tillbaka är syftet med studien att undersöka hur personer som är verksamma inom NIU - verksamhet positionerar verksamhetens urval- och antagningsprocess i relation till elitföreningars påverkan. För att arbeta mot syftet utgick vi från tre frågeställningar:

- Hur legitimerar personer som är verksamma inom NIU, verksamheten?
- Hur legitimerar personer som är verksamma inom NIU, urval- och antagningsprocessen till NIU?
- Hur legitimerar personer som är verksamma inom NIU, elitklubbarnas involvering?

Utifrån studiens syfte och de intervjuer som har genomförts tyder vårt resultat på att det finns både likheter och skillnader mellan olika NIU-verksamheter. Analysen indikerade på att samtliga respondenter som intervjuades uppmärksammade hur de såg sin verksamhet som elitförberedande. Däremot hade de olika tolkningar på vilka faktorer som var relevanta i synen på vad som gjorde deras verksamhet till elitförberedande. Eleverna som går eller ska börja i verksamheten var absolut en faktor som beskrevs som en nyckelvariabel till att påvisa att deras verksamhet var elitförberedande. Det bygger på det andra temat som vi såg i vår analys som är urval- och antagningsprocesser inom NIU. Resultatet här indikerade på att elevernas fotbollsmässiga kvaliteter var en avgörande del för att kunna gå en NIU-utbildning och något som respondenterna värdesatte högt. Å andra sidan var det mer splittrade tankar gällande skolan och analysen antydde att skolor agerar på olika sätt för att planlägga vilka elever som hade bäst förutsättningar att klara av en elitsatsande idrottskarriär i kombination med skolstudier.

Det sista temat som resultatet påvisade var elitverksamheters påverkan. Här indikerade analysen på tydliga splittringar mellan respondenterna. Vissa ansåg att föreningar var något som inte hade med NIU att göra och andra menade att det var fundamentalt för att få verksamheten att fungera. Analysen kunde även indikera på att det fanns en underton där de menade att andra verksamheter använder NIU för att tillgodose föreningsverksamheten. Resultatet antydde att det även fanns tydliga indikationer på att andra elitverksamheter försöker påverka NIU-verksamheten på olika sätt. Dessutom såg man via analysen som vi genomförde vilka intressen som elitföreningarna hade och hur de försökte påverka. Dessa indikationer visade således faktorer som pekade på att fokuset var att gynna den egna verksamheten och att pengar till både skola och förening låg till grund för det.

7.1 Hur legitimerar personer som är verksamma inom NIU, verksamheten?

När vi ser till hur respondenterna väljer att legitimera sina verksamheter ser vi en tydlig röd tråd i deras svar utifrån att verksamheten betonas som elit. I respondenternas svar utvecklar de resonemang som gör att de vill stötta sin ståndpunkt om att deras verksamheten betraktas som elit, det var något som vi kunde konstatera genomgående. Respondenterna legitimerade även verksamheterna som viktiga ur skolsynpunkt, deras svar kan tolkas som att de har olika syn på hur ansvaret för NIU är fördelat. Å ena sidan beskrivs det demokratiska som att alla ska ha liknande skolgång, man ska inte se någon skillnad på eleverna som går NIU och de som inte gör det. Å andra sidan redogör Patriksson (1987) om att hela uppkomsten med NIU grundar sig i att eleverna skulle få andra möjligheter för att kunna gå en elitförberedande utbildning, utan att behöva ge avkall på skolan.

Av resultatet tolkar vi även att det finns respondenter som tydligt ställer sig kritiska till skoldelen där de medger en frustration i att elever accepterar lägre betyg på grund av att de går en elitförberedande utbildning. Vidare indikerar resultatet på att eleverna därav inte kan behandlas på samma sätt som alla andra elever i skolan. Här finns det skildringar i berättelserna som vi upplever intressanta, som nämnt tidigare redogör Skolverket (2018) om att skolans undervisning i landet ska vara likvärdig och att den ska utformas på samma sätt överallt. Det vi menar är intressant här, är att eleverna på skolorna kan uppfatta stora skillnader i utbildningarna. Vi anser att det finns flera sätt att se till vad som är den bästa

vägen framåt inom NIU-utbildningen. Vi konstaterar ändå att det ser väldigt olika ut inom verksamheterna i dagsläget och då ställer vi oss frågande till om det verkligen är utifrån vad Skolverket (2018) beskriver.

När vi ser vidare till vad som legitimerar verksamheten NIU vill vi betona vikten av att respondenterna nämner det som elitförberedande eller rent av en elitverksamhet. Detta är även något som Lindfeldt (2007) beskriver, han bekräftar att elit-kulturer har en tydlig tendens att orientera sig efter offentlighet, pengar, underhållningsvärde, medianpassad massproduktion och ryktbarhet. I intervjuerna där vi får ta del av respondenternas berättelser kring elitförberedande/elitverksamhet, ser vi inte det som Lindfeldt (2007) beskriver inom utbildningen, utan fokuset hamnar på förberedelsefasen. Det förklaras tydligt enligt SvFF (2020) att eleverna efter gymnasiet ska spela i någon av de två högsta divisionerna vilket då utgår mer från det som Lindfeldt (2007) beskriver. Något som vi även ser som intressant är respondenternas ställningstagande gällande vad som kännetecknar elit för deras utbildning. Utifrån de svar som vi får tolkar vi det som att de fotbollsmässiga färdigheterna hos spelarna som går på skolan är det som är det mest centrala i vad som gör att verksamheten kan vara elitförberedande. Något som då blir intressant att diskutera är det som Fahlström (2015) uppmärksammar, för att kunna elitsatsa behöver man gå på ett profilerat idrottsgymnasium. Kommer man då inte in menar Fahlström att det är ett kritiskt skede för barnets satsning inom idrotten. Vår studie tyder därför på en problematik som styrs av ett sätt att se till att eleverna endast ses efter en fotbollsmässig kompetens när de är 15 år gamla. Vi kan också lägga till ekonomiska resurser, föreningsmiljö, tränare och kamrater som Fahlström (2015) nämner som förutsättningar som unga talanger behöver. Det vi vill säga med det är att risken enligt oss, är att man utgår från att det är fotbollskompetensen som styr en NIU-verksamhet. Då riskerar man att bortse från andra aspekter. Ett exempel på detta är ifall en spelare som fotbollsmässigt ligger på en lägre nivå i dagsläget kanske inte haft lika bra förutsättningar som andra spelare. Detta tenderar till att man kan missa många skickliga fotbollsspelare ifall man från ett tidigt stadie börjar selektera. Även det som Fahlén & Sjöblom (2012) uppmärksammar när de berättar om ett av de största problemen inom svensk elitidrott är att spelare slutar innan de når sin optimala nivå. Vilket då är anledningen till att det läggs mer tid till att identifiera och hitta talanger än att i stället utveckla de vidare.

Tolkningen som vi gör av vårt resultat är att det kan finnas tendenser i att elitverksamheterna inriktar sig mycket på spelarens fotbollsmässiga kvaliteter och att det är den avgörande delen

till att verksamheten ska vara elitförberedande. Fahlström (2015) skriver även om denna problematik, att det kan finnas andra viktiga förutsättningar i utveckling av talanger. Han fortsätter beskriva att vi bör fokusera på förutsättningarna som ska bidra till att utveckla verksamheterna till elitförberedande. Annars menar Fahlén & Sjöblom (2012) att identifieringen av talanger blir ett isolerat och avgörande begrepp inom verksamheterna. Vilket Fahlén & Sjöblom (2012) betonar kan leda till att spelare slutar.

7.2 Hur legitimerar personer som är verksamma inom NIU urval- och antagningsprocessen?

När resultatet om urval- och antagningsprocessen tolkas hamnar vi främst inom området för vad som prioriteras i processen. Det som vi ser är att samtliga respondenters positioner tyder på att de ser både skolan och fotbollsmässiga kvaliteter som avgörande för att spelare ska kunna komma in på utbildningen och på sikt nå elit. Däremot berättar alla tydligt för oss hur de arrangerar provträningar för att kunna göra bedömningar av spelarnas kvaliteter på fotbollsplanen. Dessutom använder några sig av klassificeringsscheman för att kunna få till bedömningen för vilken fotbollsmässig kvalitet spelarna besitter. Här är vår tolkning att den fotbollsmässiga kvalitén spelarna har är det som främst prioriteras i utbildningen.

Anledningen till att vi gör den tolkningen är för att deras positioner visar på betydelsen av provspelen och vilka förmågor eleverna visar upp. Jämför man med de tester som görs för att säkerhetsställa att eleven klarar av skolan i kombination med den elitsatsningen så görs det förvånansvärt få tester, om ens några alls. Meritvärdet från grundskolebetygen är en tydlig indikator på om eleven klarar skolan eller inte. Det som gör det här intressant är då att vår upplevelse av intervjuerna än en gång tyder på att skolan inte är prioriterad i jämförelse med fotbollen. Det trots att alla respondenterna nämner att det är en förutsättning för att eleverna ska kunna klara av att gå utbildningen. Vi drar även paralleller till andra delar av gymnasieutbildningar, exempelvis kring hur förhållandet ser ut i andra praktiska gymnasieutbildningar. Vår bild är att om du söker dig till el- eller VVS-program på gymnasiet har de inga antagningsprov för att se om eleven kommer klara av att bli elektriker eller rörmokare efter avslutade studier. Det indikerar för oss att NIU handlar om en tydlig urval och selekteringsprocess där vissa prioriteras före andra, något som inte funnits inom modern svensk skola tidigare.

Det som respondenterna delar med sig till oss beskriver då att fotbollsmässiga kvaliteter värderas högt. För att bedöma den förmågan använder de sig av provträning som ett verktyg. Därför ser vi att deras förmåga att kunna identifiera talanger behöver ligga på en hög nivå. Som SvFF (2020) beskriver är det en komplicerad process att kunna avgöra om en 15 åring kommer att kunna nå elit eller inte. Av den anledningen ställer vi oss frågande till om det verkligen är så enkelt som det beskrivs i att provträningen och det fotbollsmässiga kvaliteterna väger så tungt i en urval- och antagningsprocess. Utöver det finns det andra faktorer som spelar in i urval- och antagningsprocesser kopplat till talangidentifikation. Johnston och Baker (2020) redogör för att det finns otydlighet kring begreppet talang, att man letar efter vissa karakteristiska egenskaper hos spelarna för hur en elitspelare bör vara. Detta förklarar de kan skada objektiviteten. Dessutom nämner skribenterna den mänskliga effekten som också kan vara en påverkansfaktor, där spelare kan bedömas annorlunda beroende på i vilket tillstånd personerna som tar beslutet är i. Anledningen till att vi lyfter Johnston och Baker är i syfte att visa på forskning där de befäster svårigheterna med att identifiera talanger.

Lund och Liljeholm (2012) lyfter fram det som även respondenterna berättade för oss gällande talangidentifikation, där intervjuer med spelare är det intressanta. Det som vi ser i vårt resultat är avsaknaden av anledning för själva intervjutillfället. Samtliga respondenter nämner intervju som ett medel i deras urval- och antagningsprocesser men ingen ger en tydlig bild av vad som dessa skulle generera. Det som går att tolka från det är en otydlighet gentemot vad som faktiskt är syftet med att intervjua spelarna som är intressanta. Det är enligt respondenterna inte heller hållbart att intervjua alla då det tar lång tid. Intrycket var att intervjuerna inte var en väsentlig del i antagningen. SvFF (2020) beskriver den komplexa processen i att identifiera talanger. Inom NIU hamnar i stället blickfånget på den idrottsliga förmågan, men som vi varit inne på tidigare är det problematiskt att enbart utgå från de elever som har bäst förmågor.

7.3 Hur legitimerar personer som är verksamma inom NIU, elitklubbarnas involvering?

När vi ser till elitklubbarnas involvering kopplat till NIU utifrån vad våra respondenter berättar ger de oss bilden av otydlighet. Berättelserna ger oss flera perspektiv på föreningarnas involvering. Vissa menar på att föreningarnas involvering bidrar till något positivt och är en viktig del av NIU och andra förklarar det mer som att det är något som bara inte sker på deras skola. Några nämner att de försöker få föreningarna mer involverade men

att det inte lyckas. Det här tolkar vi som att man ser olika på hur elitklubbarnas involvering ser ut. För oss tyder det på att det finns en otydlighet kring hur NIU ska bedrivas. Dessutom upplevs det som tabubelagt att diskutera föreningarnas involvering. Positioneringarna som majoriteten av respondenterna gav oss en bild på tyder på att det är negativt när föreningar har en nära koppling med NIU. Däremot berättade vissa av respondenterna hur det inte skedde samarbeten på deras skola men de var väl medvetna om att på andra skolor var de starkt sammanlänkade med en elitförening. Det ger oss en signal om att elitklubbar är involverade. Vi intervjuade en person som positionerar sig för att elitklubbarna ska vara en kraftigt bidragande faktor för att NIU ska kunna fungera. SvFF (2020) redogör för oss i sina dokument en farhåga som handlar om att akademier hamnar i skolverksamheten för att skapa möjligheten att träna på dagtid och att det i sin tur leder till att verksamheten blir okontrollerad. Utifrån de berättelserna som har delats med oss ser vi även samma tendenser. Även om respondenterna skyddar sina egna verksamheter upplever vi de som tydliga i sitt ställningstagande om att föreningar agerar relativt fritt inom skolvärlden.

När vi tar till oss berättelserna från våra respondenter tar de avstånd från sin egen verksamhet genom att uttrycka sin verksamhet som ovanlig jämfört med hur det ser ut på andra skolor. Respondenterna positionerade sig utifrån att det på andra skolor var synbart att akademier och klubbar styrde i större utsträckning och att de har en maktposition. De sympatiserar med det som SvFF (2020) beskriver om att akademier hamnar i skolverksamheten. Vår upplevelse av det är att skolverksamheten och en elitförberedande utbildning kan hamna i konflikt. För att förtydliga vårt resonemang handlar det om att skolan beskrivs utifrån att alla ska ha lika förutsättningar. Vi ställer oss då frågande om skolverksamheten verkligen skapat lika förutsättningar för alla elever inom NIU som är en elitverksamhet som präglas av andra aktörer. De aktörerna kan då i sin tur kan använda NIU som ett verktyg för egen vinning.

Enligt vårt resultat finns det oavkortat ett intresse från andra aktörer att använda sig av NIU för att gynna den egna verksamheten. Anello & Hallbäck (2015) berättar i deras studie att föreningarna vill styra NIU-verksamheternas innehåll för att stärka den egna verksamheten. Detta är något som vårt resultat stärker när respondenternas berättelser påvisar situationer där hela lag från en förening kan hamna inom samma NIU och då effektivisera klubbverksamheten utanför skolan.

Både ur ett skol- och föreningsperspektiv indikerar vårt resultat att det handlar om pengar,

något som Abbott och Collins (2004) förstärker med sin forskning som visar på att det finns ett investerat värde i adepten. De förklarar då att det kan vara kostsamt om spelaren inte når elit. När vi ser till de berättelser respondenterna ger tolkar vi det som att det finns upplagda agendor hos föreningar. Man ser ett kommersiellt värde i det som man investerat i och vikten att spelaren lyckas är då större än annars. Coakley (2020) vidareutvecklar resonemanget med att förklara i sin forskning hur kommersiella idrottsentreprenörer ser barn- och ungdomsidrotten som en attraktiv inkomstkälla och ett sätt för människor att tjäna pengar. Vi ser att det finns indikationer i vårt resultat av det Coakley beskriver, där vi ser att andra aktörer använder NIU i relation till deras intresse att använda skolans elitförberedande verksamhet som en plattform för det.

7.4 Metoddiskussion

När det väl var dags att få tag på respondenter i vår studie märkte vi direkt att det skulle bli svårt, vår upplevelse är att personer som ska intervjuas om sina jobb oftast avstår. Här skulle man kunna undersöka samma område men det vi ville få fram med undersökningen kunde revideras en aning, för att få fler intressenter. En annan aspekt till att intresset var lågt till en början kan även handla om fenomenet NIU. Vår tolkning är att NIU är ett utforskat område, vilket leder till att de som är verksamma inom NIU handlar efter egen erfarenhet och kunnande.

En annan aspekt som kan spela roll för denna typ av undersökningar är hur man går tillväga för att ta reda på informationen. Ifall undersökningen inte skulle involverat intervjuer är vår tolkning att resultatet skulle bli annorlunda. Dels för det krävs erfarenhet av intervjusituationen, vilket man alltför sällan behärskar efter enstaka intervjutillfällen, men också med anledning av att man ska veta hur följdfrågor ska ställas utan att övergå till ledande frågor. Detta var något vi tänkte på eftersom man då oavsiktligt kan ha påverkat resultatet.

Eftersom vi har valt att utgå från Brymans (2011) syn på ett målinriktat urval bidrog det även till att deltagarna som ingick i vår studie inte har tagits fram slumpmässigt. Vi valde att höra av oss till samtliga personer på SvFF:s hemsida som stod som ansvarig för NIU i respektive län. Dels bidrog detta till att skillnaderna på de olika personernas svar fick en relevans i vilken del av landet skolan befann sig i, men också med anledning av hur många klubbar som finns runt om skolan. Det blev svårare och svårare ju högre upp i landet man kom, att hitta ett

samarbete med en elitförening. För att precisera resultatet i studien än mer hade det varit önskvärt att utgå från en stad, för att på djupet få en förståelse kring huruvida en förening är med och bestämmer på deras NIU. Både på gott och ont.

Något som vi även hade kunnat göra på ett annat sätt är tillvägagångssättet, Bryman beskriver att kvalitativa forskare ofta får kritik för sina resultat då de i alltför stor utsträckning bygger på forskarens uppfattningar, vad forskaren tycker är viktigt eller betydelsefullt. För att distansera sig, eller för att vara så neutral som möjligt, hade man kunnat använda ett annat tillvägagångssätt. En annan problematik med kvalitativ forskning som Bryman lyfter fram, som vi håller med om är att kvalitativa undersökningar är svåra att replikera, då undersökningen blir styrd av forskarnas intresse. Vad vi anser är viktigt för studien är det som kommer stå med, detta är något som blir svårt för någon annan att göra exakt likadant.

7.5 Begränsningar och framtida forskning

I studien ser vi att det finns begränsningar som vi behöver ta hänsyn till, antalet deltagare i studien är fem och vår bild är att det finns mer att hämta. Som vi var inne på i resultatet finns det otydligheter i det kollektiva agerandet för NIU där samtliga respondenter ger olika bilder gällande deras verksamheter. Anledningen till vår begränsning på fem personer är att materialet efter sista intervjun blev mättat. Vi ser att det finns ett stort värde i vår forskning då det belyser en problematik inom den svenska skolan och den kan då användas som ett startskott i det vidare arbetet för att ta den svenska ungdomsidrotten framåt. Som vi ser det finns det användningsområden för arbetet i att behålla ungdomar inom föreningsidrott, men även i arbetet om hur vår skolverksamhet ska bedrivas. Den framtida forskningen inom området bör bli mer ingående då det finns lite gjort inom NIU, dessutom anser vi att områden som fördjupar sig inom externa aktörer inom skolvärden har ett värde för den framtida skolan.

7.5.1 Slutsats

När det handlar om att legitimera verksamheterna ser vi att det handlar om att de beskrivs som elitförberedande. Det intressanta där var den betoning som gjordes på hur eleverna på skolan var den absolut mest avgörande faktorn utifrån intervjuerna. Vi ser det som intressant hur Fahlström (2015) menar på att det teoretiskt behöver finnas fler tydligt avgörande

förutsättningar för att verksamheten ska kallas för elitförberedande. Fotbollsmässig kompetens förstärktes även i legitimeringen av urval- och antagningsprocess, där berättelserna var riktade mot en komplex process (SvFF, 2020). Vi upplevde att det låg ett arbete bakom att bedöma deras fotbollsmässiga kompetens, medan skoldelen sköter sig själv genom meriten som eleverna söker sig in med. Något annat som vi uppfattar som intressant, är att respondenterna upplevde en del av urval- och antagningsprocessen som otydligt eller relativt betydelselöst, det var de intervjuer som spelarna skulle genomföra för att komma in på NIU. Det beskrevs som en tidskrävande process utan något tydligt syfte.

Det finns ett egenintresse hos föreningar att vara involverade inom skolan för att gynna den egna verksamheten. Intresset kan dock variera, det kan handla om ekonomiska eller kommersiella intressen alternativt att skapa fler träningsmöjligheter under dagtid. Det som även indikeras är att dessa verksamheter bidrar till en ökad kompetens hos instruktörer med kvalitativ fotbollsundervisning. Utifrån det behövs ett ställningstagande göras gällande hur det är ett legitimt sätt att bedriva undervisning, då den även riskerar att exkludera elever som inte tillhör akademierna som samarbetar med NIU.

8. Käll- och litteraturförteckning

Abbott, A & Collins, D (2004) *Eliminating the dichotomy between theory and practice in talent identification and development: considering the role of psychology*, Journal of Sports Sciences, 22:5, 395-408, DOI: 10.1080/02640410410001675324.

Alvehus, J. (2019). *Skriva uppsats med kvalitativ metod: en handbok*. (Upplaga 2). Stockholm: Liber.

Anello, D & Hallbäck, R. (2015). *Vi är skolan – en undersökning av samarbetet mellan svenska NIU fotbollsgymnasium och fotbollsakademier*. Södertörns högskola. Kandidatuppsats. <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:789238/FULLTEXT01.pdf>

Brown, G & Potrac, P (2009) *'You've not made the grade, son': de-selection and identity disruption in elite level youth football*, Soccer & Society, 10:2, 143-159, DOI: 10.1080/14660970802601613.

Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. (2., [rev.] uppl.) Malmö: Liber.

Coakley, J. (2010). The "Logic" of Specialization: Using Children for Adult Purposes. *Journal of Physical Education, Recreation & Dance (JOPERD)*, 81(8), 16–18.

Fahlén, J. & Sjöblom, P. (2012). *Good sport environments: A study of collective fundamental values and their importance for activity principles in Swedish club sport*. Swedish journal of sport research, 1: 1-28.

Güllich, A (2014) *Selection, de-selection and progression in German football talent promotion*, European Journal of Sport Science, 14:6, 530-537, DOI: 10.1080/17461391.2013.858371.

Harré, R, Lagenhove, L & Berman, L. (red.) (1999). *Positioning theory: moral contexts of intentional action*. Malden, Mass.: Blackwell.

Jakobsson, B.T. (2015). *Vilka stannar kvar och varför?: en studie om ungas föreningsidrottande under uppväxtåren*. Diss. (sammanfattning) Stockholm: Gymnastik- och idrottshögskolan, 2015. Stockholm.

Jensen, E., Jensen, E. & Løw, O. (2011). *Pedagogiskt ledarskap: om att skapa goda relationer i klassrummet*. (1. uppl.) Malmö: Gleerups utbildning.

Johnson, G. R., Jubenville, C., & Goss, B. (2009). Using Institutional Selection Factors to Develop Recruiting Profiles: Marketing Small, Private Colleges and Universities to Prospective Student Athletes. *Journal of Marketing for Higher Education*, 19(1), 1–25.

Johnston, K., & Baker, J. (2020). *Waste Reduction Strategies: Factors Affecting Talent Wastage and the Efficacy of Talent Selection in Sport*. *Frontiers in psychology*, 10, 2925. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.02925>.

Karlsson, J. (2022). *Barn- och ungdomsidrott till salu [Elektronisk resurs] Om begär, immateriellt arbete och kommersialisering*. Diss. (sammanfattning) Stockholm: Gymnastik- och idrottshögskolan, 2022. Stockholm.

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. (Tredje [reviderade] upplagan). Lund: Studentlitteratur.

Lindfelt, M. (2007). *Eliten è liten – men den växer*. Förändrande perspektiv på elitidrott (FoU-rapport 2007:11). Stockholm: Riksidrottsförbundet.

Lund, S. & Liljeholm, M. (2012). *Nationellt godkända idrottsutbildningar: certifieringar och talangidentifikation* (FoU-rapport 2012:4). Stockholm: Riksidrottsförbundet.

Nationalencyklopedin (NE) [Elektronisk resurs]. (2022). Linnéuniversitetet

Patriksson, G. (1987). *Idrottens barn: idrottsvanor, stress, "utslagning"*. Stockholm: Friskvårdscentrum.

PG Fahlström, Per Gerrevall, Mats Glemne & Susanne Linnér. (2015). *Vägarna till landslaget: Om svenska elitidrottarens idrottsval och specialisering* (FoU-rapport 2015:1). Stockholm: Riksidrottsförbundet.

Riksidrottsförbundet. (2019). *Idrotten vill* [Broschyr].

Hämtad (2022 – 12 – 10):

<https://www.rf.se/download/18.7e76e6bd183a68d7b71179c/1664978259581/Idrotten%20Vill%20%E2%80%93%20Idrottsr%C3%B6relsens%20id%C3%A9program.pdf>

Skolverket (2011). *Gymnasieskola 2011*. Stockholm: Skolverket.

Skolverket (2018). *Uppföljning av gymnasieskolan 2018 [Elektronisk resurs]*. Stockholm: Skolverket.

Svenska fotbollsförbundet. (u.å.). *Antagning och Antagningsprocessen NIU fotbollsgymnasier SvFF, NIU futsalgymsnasier SvFF*.

Hämtad (2022 – 12 – 19):

https://aktiva.svenskfotboll.se/4a4779/globalassets/svff/dokumentdokumentblock/skol/fotboll/niu-handledning-ansokan-elev/?fbclid=IwAR2iOENGIelnSTBJqUAjG0Co_-lwCwRDvNltrwYR8fJx6BmSDL21qVlfcY

Svenska fotbollsförbundet. (u.å.). *NIU Fotboll*.

Hämtad (2022 – 12 – 21):

<https://aktiva.svenskfotboll.se/4a65e9/globalassets/svff/bilderblock/skolbollen/tillstyrkanskrav-niu-2023-2026.pdf?fbclid=IwAR09KXnhIhfDVRcDcG-NyNx9b0Tuy9GV-ISiDqLlm2-hPI9TY0xVD1DZbwQ>

Svenska fotbollsförbundet. (2020). *Idrottsutbildningar i gymnasie- och gymnasiesärskolan*.

Hämtad (2022 – 12 – 15):

https://aktiva.svenskfotboll.se/4ad651/globalassets/svff/bilderblock/arkiv/2020/2011/svff_remissvar_-_idrotts_gymnasier_20201112.pdf

Bilaga 1

Intervjuguide

Det ska bli väldigt intressant att få ta del av dina tankar och dina upplevelser av frågorna nedan. Tänk på att du ska svara hur fritt du vill, med dina egna ord – inte vad du tror att vi vill ha för svar.

Del 1: Information om dig och din bakgrund

1. Hur länge har du arbetet med NIU?
2. Vad har du för tränarbakgrund?
3. Vad har du för utbildning?
4. Vilken koppling har du till föreningsidrotten?

Del 2: Föreningsverksamheten inom NIU

1. Hur stort inflytande tror du att samarbetsföreningen har på er verksamhet?
2. Hur ser det ut hos er?
3. Hur upplever du fördelningen mellan antalet spelare från samarbetsförening kontra andra föreningar?
4. Hur tror du sådana här samarbeten påverkar både samarbetsföreningar men också skolverksamheten?
5. Vad skulle du säga är för- och nackdelar med att ha spelare från eran samarbetsförening?
6. Vad skulle du säga är för- och nackdelar med att ha spelare från andra klubbadresser i eran skolverksamhet?

Del 3: Urval- och antagningsprocess

1. Skulle du kunna beskriva hur urvalsprocessen går till?
2. Finns det någon särskilt, vad ska man kalla det, målgrupp som ni vill ska söka till ert NIU?
3. Hur marknadsför ni ert NIU program till spelare som ni vill ska söka?
4. Hur gör ni för att nå ut till spelare i andra föreningar än eran samarbetsförening?
5. När ni antar en spelare, vad är det ni kollar efter?
6. Har du upplevt att spelarens förening påverkar antagningen? På vilka sätt?
7. Tror du det förekommer? (varför)
8. Vilken roll har skolan i urval- och antagningsprocessen?

Del 4: NIU och skolverksamheten

1. Vad anser du, är skolans syfte med att utbilda elever inom NIU?
2. Vad upplever du, är skolans intresse med att ha ett NIU program?
3. Hur upplever du att ansvarsfördelning är mellan skola och förening inom ert NIU program?

Del 5: Övrigt

1. Är det något du skulle vilja tillägga eller fråga om?
2. Är det någon fråga du känner saknas i denna intervju, som inte tagits upp?

Tack för oss!

Bilaga 2

Samtycke till deltagande i studien

Medgivande

Jag bekräftar härmed att jag har tagit del av skriftlig och muntlig information om studien och accepterar att delta. Jag har fått möjlighet att ställa frågor om studien.

Jag har fått information om att de uppgifter som samlas in om mig kommer att behandlas konfidentiellt, på ett sådant sätt att min identitet inte kommer att avslöjas för obehöriga. Jag är medveten om att min medverkan är helt frivillig och att jag när som helst och utan närmare förklaring kan avbryta mitt deltagande.

Bilaga 3

Missivbrev

Hej!

Vi är två studenter som läser vårt sista år på vår lärarutbildning på GIH och då är i full gång med att skriva vårt examensarbete. Vårt valda ämne är vad som får elever att antas till ett NIU-program.

Syftet med detta arbete är att undersöka vilken roll de olika institutionerna som är delaktiga i uttagnings- och antagningsprocessen har. Vidare vill se om det har någon påverkan till vilka elever som blir antagna till programmet.

Vi har fördjupat oss i forskning och litteratur kring ämnet, men har också för avsikt att ta hjälp av er ansvariga på NIU-programmet genom intervjuer. Därmed önskar vi att få intervjua dig, som har kunskap, utbildning och erfarenhet som är värdefullt för oss och vårt arbete. Tanken är att intervjun kommer att vara mellan 30–45 min och vi hoppas att du har möjlighet att delta.

Under intervjun kommer vi att ta hänsyn till de forskningsetiska principerna, detta innebär att deltagandet är frivilligt, att du närsomhelst kan avbryta intervjun och ditt deltagande. Ditt deltagande kommer att behandlas konfidentiellt och resultatet kommer enbart att användas i forskningsändamål.

Har ni några frågor eller funderingar är ni varmt välkomna att kontakta oss eller vår handledare för mer information.

Hoppas vi ses!

Mvh,

Alex Ababai & Martin Mild

Kontaktuppgifter

alexander.ababai@student.gih.se

martin.mild@student.gih.se

Handledare

jesper.karlsson@gih.se

Litteratursökning

I bilagan Litteratursökning ska du återge de sökningar du har gjort för att hitta tidigare forskning inom ditt ämnesområde. Se Uppsatsguiden för exempel på hur bilagan kan fyllas i.

Syfte och frågeställningar:

Denna studie syftar till att undersöka hur personer som är verksamma inom NIU positionerar sig till verksamhetens urval- och antagningsprocess i relation till elitföreningars påverkan. Vidare kommer denna studie handla om att skapa bättre förståelse kring området genom tre forskningsfrågor.

I frågeställningarna använder vi oss av begreppet 'legitimerar' vilket här är synonymt med 'respondenternas berättelser'.

1. Hur legitimerar personer som är verksamma inom NIU, verksamheten?
2. Hur legitimerar personer som är verksamma inom NIU, urval- och antagningsprocessen till NIU?
3. Hur legitimerar personer som är verksamma inom NIU, elitklubbarnas involvering?

Vilka sökord har du använt?

Ämnesord och synonymer svenska	Ämnesord och synonymer engelska
Gymnasieelever Idrottselever Idrottande ungdomar Urval Selektering Elitklubbar	<i>High school students</i> <i>Sports students</i> <i>Young athletes</i> <i>Selection</i> <i>Deselection</i> <i>Elite clubs</i>

Var och hur har du sökt?

Databaser och andra källor	Sökkombination
Pubmed Google Scholar Discovery Ebsco GIH:s bibliotekskatalog Stockholms bibliotek ERIC Diva portal	Talent selection, competitive sport Athletic Programs De – selection College athletes, tryouts Student athletes, tryouts Elite athletes, school Elite sports in school Teachers in school sports School sport in Sweden Cooperation between schools and elite sports

Kommentarer

Författarna har tagit utgångspunkt i studiens syfte där syftet delades upp i nyckelord innan man gjorde sökningar. Vi har genomfört sökningar i de flesta databaserna som t.ex. Discovery, ERIC och Pubmed, med anledning av att hitta artiklar som var relevanta för studien.